Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXII., št. 270 Ljubljana, ponedeljek 27. novembra 1939 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike // Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej // „Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1 telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Kočljiv položaj Finske:

Najnovejši sovjetski pritisk na Finsko

Rusi zatrjujejo, da so Finci streljali s topovi čez mejo, finska vlada pa demantira te trditve — V Helsinkih menijo, da pomeni ruska nota samo pritisk za nadaljevanje pogajanj — Če bi morala Finska ugoditi sovjetskim zahtevam bi to pomenilo dejansko izločitev finskega trdnjavskega pasu

MOSKVA, 27. nov. mp. (Tas). Poveljništvo ruske vojske v Leningradu je snoči objavilo naslednje poročilo:

Dne 26. novembra ob 15.45 je 1 km severozapadno od vasi Majnila nenadno s finskega ozemlja začelo finsko topništvo obstreljevati rdeče čete. Oddanih je bilo 7 strelov. Trije rdeči vojaki in en podkomandir so bili ubiti, 7 rdečih armistov, 1 podkomandir in 1 podporočnik pa so bili ranjeni. V svrho preiskave je odpotoval takoj na mesto dogodka načelnik 1. sekcije generalnega štaba v Leningradu polkovnik Tihomirov. Preiskava je v teku.

Nota sovjetske vlade

MOSKVA 27. nov. mp. Ogencija Tass je objavila naslednji komunike:

Komisar za zunanje zadeve **Molotov je** snoči sprejel finskega poslanika Irilia Koskinena ter mu izročil noto sovjetske vlade giede izzivalnega napada na rdeče čete na meji v Kareliji. Finski poslanik Koskinen je noto sprejel in izjavil, da bo njeno vsebino takoj sporočil svoji vladi.

Nota ima naslednjo vsebino:

Gospod poslanik: **Po poročilu generalnega štaba rdeče armade so bile rdeče čete na karelijski ožini v bližini vasi Majnila dne 26. t. m. ob 15.45 s finskega ozemlja obstreljevane s topovi. Oddanih je bilo 7 strelov. Pri tem so bili ubiti 3 rdeči armisti in 1 podkomandant, 7 rdečih armistov in 2 člana poveljstva pa so bili ranjeni. Ruske čete so imele od vsega početka nalogo, da se ne puste zapeljati z izzivanji in zato na obstreljevanje niso odgovorile. Zato je tudi izključeno, da bi bila krivda na njihovi strani.**

Ko vam ruska vlada to sporoča, smatra za važno poudariti, da je že v času poslednjih pogajanj s finskima delegatoma Tannerjem in Paasikivijem v Moskvi opozorila finsko vlado na nevarnost, ki je nastala s koncentracijo finskih čet na meji v neposredni bližini Leningrada, ter na okoliščino, da tako postopanje ne more ugodno vplivati na pogajanja. Glede na izzivalno streljanje finskega topništva s finskega ozemlja na ruske čete mora sovjetska vlada ponovno ugotoviti, da ne pomenijo koncentracije finskih čet ob meji pri Leningradu samo neposrednega ogražanja Leningrada, temveč da predstavljajo tudi sovražno dejanje proti Rusiji sploh, ker se je sedaj res izvršil napad na sovjetske čete.

Sovjetska vlada ne namerava pretiravati pomena tega dejanja, ki so ga izvršile finske čete morda zaradi nesposobnega vodstva finske vojske, protestira pa proti temu in zahteva, da se kaj takega ne bo več ponovilo. Istočasno z energičnim protestom proti temu, kar se je zgodilo, zahteva sovjetska vlada od Finske, naj takoj umakne finske čete za 20 do 25 km daleč od meje v Kareliji, da bi se tako odpravila možnost slehernega novega izzivanja.

Sprejmite izraze mojega spoštovanja

Molotov.

Nota sporočena finski vladi

Helsinki, 27. nov. i. V svojem odgovoru na noto zunanjega komisarja Molotova, je finski poslanik v Moskvi Koskinen izjavil, da bo takoj sporočil svoji vladi vsebino note in po sprejemu dobljenih navodil dal ruski vladi odgovor.

Finski demanti

Helsinki, 27. nov. s. (Reuter) Finsko zunanje ministrstvo je objavilo ponoči izjavo, v kateri pravi, **da je prenskava, ki jo je finska vlada odredila glede dogodkov na finsko-ruski meji, ki jih omenja sinočnja ruska nota, ugotovila, da ni bil s finske strani izstreljen noben strel.** Ruske čete so se očividno same vadil ev topovskem streljanju na ruski strani meje. Nadalje ugotavljajo, da Finska nima koncentriranih nobenih čet na meji in da se incident ni mogel pripetiti že zaradi tega, ker so **vojaki praznovali nedeljo.**

Samo ruski pritisk?

Helsinki, 27. nov. s. (Havas) Včerajšnji obmejni incident, kakor tudi ruska nota finski vladi sta povzročila med finskim prebivalstvom znatno vznemirjenje. **Če Finska ugodi ruski zahtevi po umaknitvi čet za 20 do 25 km, bi ostale brez posadke glavne finske utrdbe zlasti pred mestom Viborg.**

Nasprotno pa v finskih vladnih krogih zaradi ruske note niso vznemirjeni. Ugotavljajo, **da nota nima ultimativne oblike in da pušča vrata odprta za nadaljnja pogajanja. Ruska nota pomeni samo pritisk ruske vlade, da bi Finska obnovila pogajanja, ki so bila prekinjena.** V krogih finske vlade ugotavljajo, da finske čete ob ruski meji sploh niso koncentrirane, ter da so imele včeraj sploh svoj redni nedeljski počitek. Vsled tega bo finska vlada tem preje pristala na vsako natančno preiskavo o incidentu, da se ugotovi resnica.

Angleška domneva

London, 27. nov. s. Londonski radio primerja incident, o katerem poroča ruško uradno poročilo s finske meje, z dozdevno potopitvijo ruske ladje »Metalisk« ob zadnjo rusko-estonskih pogajanj ter izraža domnevo, **da bo Rusija na isti način, kakor je svoj čas izrabila ta dogodek proti Estonski, sedaj to storila napram Finski.**

Nemški nasvet finski vladi

Helsinki, 27. nov. s. (Exchange Telegraph.) Nemška vlada je dala po zanesljivih informacijah finski vladi prijateljski nasvet, naj spor z Rusijo uredi na prijateljski način, ker bi sedanje stanje moglo imeti nevarne posledice za Finsko.

Pred „incidentom"

Moskva, 27. nov. s Med tem ko so doslej večinoma samo drugorodni ruski listi prinašali napade proti Finski, je objavil včeraj oficielni organ komunistične stranke »Pravda« uvodnik v katerem napada Finsko vlado, zlasti pa ministrskega predsednika Kajandra zaradi njegovega nedavnega govora, na način, ki ima po ostrini in izrazih menda le malo primerov v mednarodni politični praksi.

»Pravda« imenuje Kajandra in njegove tovariše izmenoma pajace in lutke, ter jih pri tem primerja z Beckom in Moscickim. Ponovno očita finski vladi da je razbila pogajanja z Rusijo. List pobija navedbe iz Kajandrovega govora, zlasti ono, da Finska za svoje stališče ni dobivala navodil in podpore iz inozemstva. Pravi, da pisanje angleškega časopisja, zlasti »Daily Heralda«, dokazuje nasprotno. »Pravda« zaključuje članek z besedami: »Ali bo ta politična zmeda še dolgo trajala? Upamo da ne. Upamo, da finski narod takim lutkam kakor je Kajander ne bo dovolil, da finsko državno ladjo še nadalje vodijo v pogubo.

Iz notranje politike

NAŠE NALOGE V SEDANJI VOJNI

O vojnih ciljih zaveznikov na eni strani in Nemčije na drugi strani piše »Narodni list«, ki zaključuje svoj članek z naslednjimi besedami:

»Za nas je glavno, da pridemo iz te vojne neokrnjeni kot država in da se po vojni ustvarijo taki pogoji, ki bodo vsem malim narodom zagotovili pravico do življenja in sorazmerno njihovi moči pravico do besede v družbi drugih svobodnih narodov.

Ne smemo pa tudi pozabiti, da nas morejo interesi velikih vojskujočih narodov proti naši volji v teku vojne, ki bo gotovo trajala več let, vplesti v vojni ples. Zato se moramo duševno in materialno pripraviti za vsak slučaj, da moremo z odločnostjo v roki braniti svobodo našega naroda in meje naše domovine pred vsakim, brez ozira in brez razlike, kdorkoli bi ogrožal naše meje in našo svobodo.«

KAJ NAJ TO POMENI?

Splitski tednik »Narodni list« posveča ob priliki izročitve hrvatske adrese papežu uvodnik pod naslovom »Dux«, v katerem piše med ostali:

Na adresi je podpisan dr. Maček kot »dux populi croatici« t. j. »vojvoda, vodja hrvatskega naroda«. Če bi bil to običajni plemiški naslov, bi se s tem sploh ne bavili. Celo če bi bil za tem na lovom kak državnopravni fakt, bi o tem morali le razmišljali. Mislili bi, da je ta fakt nastal ali po narodni volji ali okoliščinah in tak fakt se ne bi tikal državne skupnosti.

Toda naslov »dux populi croatici« ima za nas globlji in usodnejši smisel. S tem naslovom se dr. Maček tako rekoč slovesno proglaša tudi pred vnanjim svetom kot »vojvoda«, »vodja«, »duce«, »Führer« hrvatskega naroda. Simbolično se proglaša »führerski« sistem in načelo totalitarnega režima na Hrvatskem in za Hrvate, čeprav dr. Maček in njegova stranka to službeno zanikujeta.

Mi smo realni ljudje. Vemo, da sledi zmagi stranke po 20 letni težki opoziciji težke spremembe, ki se silno razlikujejo od običajnih sprememb v demokratsko-parlamentarni državi. Posebno še, ako je ta sprememba izvojevana na nacionalni osnovi. Toda potrebno nam je bilo to službeno potrdilo, da moremo postaviti vodstvu Hrvatske seljačke stranke vprašanje: Kaj naj to pomeni? Ali nas mislijo na Hrvatskem zares obdariti s totalitarnim režimom svoje stranke?

Mi smo iskreno pozdravili prihod dr. Vl. Mačka na oblast. Tudi sedaj kljub vsemu smatramo, da je bil ta njegov prihod z državnega stališča neogibno potreben. Siliti ga še nadalje v opozicijo, bi pomenilo siliti ga v ilegalno borbo in revolucijo! Kako bi to moglo biti usodno za naš narod in našo državo, to morejo presoditi samo oni, ki so imeli srečo ali nesrečo, da so vsaj z enim očesom pogledali za kulise naše državne politike.

Predvidevali smo in smo bili celo pripravljeni prenašati za delj časa diktat ene politične stranke, toda da se bo spuščala v »totalitarne« režime in v »führerski« sistem, ki naj bi bil eventualno pogoj za pripadništvo k hrvatskemu narodu — tega nismo niti pričakovali niti ne bomo tega nikoli priznali kot zakonsko utemeljeno dejstvo.

»SRBSKA STRAŽA« NA HRVATSKEM

Beograjske »Srpske novine« poročajo o ustanovitvi srbskih organizacij »Srbske straže« v Šidu, Vukovaru, Iloku in Vinkovcih ter pišejo:

V navzočnosti ogromnega števila Srbov iz Šida ter delegatov iz srezov Ilok, Vukovar in Vinkovci je bila v Šidu konferenca Srbov za ustanovitev imenovane organizacije. V imenu osrednje uprave »Srbske straže« je dr. Milan Zako v svojem govoru poudaril, da je kulturno prosvetni pouk srbskih narodnih mas v duhu svetosavskega srbstva utemeljen v prilikah, ki danes vladajo, in da so baš kraji, ki so poslali svoje delegate na konferenco, najzaslužnejši za to delo, kakor so nekoč s krvjo in življenjem ustvarjali veliko Jugoslavijo. Vsi Srbi iz Srema naj pozabijo na svoje strankarstvo in se pridružijo delu, ki pomeni okrepitev velike srbske misli in naroda.

ŽENSKE ZAHTEVE

V Inženjerskem domu v Beogradu je bilo včeraj veliko zborovanje žensk. Kakor znano, so naše ženske postale v zadnjem času zelo aktivne ter zahtevajo zase enake politične pravice, kakor jih imajo moški. Zveza ženskega pokreta je priredila zadnje dni večje število manifestacij, pri katerih so sodelovale številne ženske. Včerajšnje zborovanje so prišle delegatinje iz raznih krajev države.

Shod je otvorila in mu predsedovala ga. Alojzija Štebi iz Ljubljane. O zahtevah našega ženstva je govorila tudi Milena Mohoričeva iz Ljubljane, ki je opisala socialni in gospodarski položaj žensk v Jugoslaviji ter poudarila solidarnost slovenskih žen z ostalimi v državi v borbi za njihove pravice.

Ob koncu debate je bila sprejeta resolucija, naj se v novi volilni zakon sprejme določba, po kateri bodo tudi ženske dobile aktivno in pasivno volilno pravico na podlagi splošnega in tajnega glasovanja v vse zakonodajne in samoupravne korporacije pod enakimi pogoji, kakor veljajo za moške.

Jutri se prične poostrena blokada Nemčije

Zavezniki bodo skušali z jutrišnjim dnevom onemogočiti vsak nemški izvoz na nevtralnih parnikih

Pariz, 27. nov. br Tu so se sestali državni podtajnik angleškega ministrstva za vojno gospodarstvo Nickel, francoski min. za vojno gosp. Pernot in zastopnik franc. vojnogospodarskega ministrstva v Angliji Morand. **Razgovori so se nanašali na oba dekreta, ki jih bosta angleška in francoska vlada izdali v torek za ojačenje blokade Nemčije in onemogočenje slehernega nemškega pomorskega izvoza. Nadalje so se obravnavala tudi navodila, ki jih bodo prejeli vsi angleški in francoski konzuli v tujini glede izvajanja teh dekretov.**

London, 27. nov. z. **Ukrepi o paralizaciji nemškega pomorskega izvoza bodo jutri na vsak način uveljavljeni. Protesti nevtralnih držav so sicer izzvali v Londonu kakor tudi v Parizu precejšnjo pozornost, toda dejansko niso vplivali na angleško vlado v toliki meri, da bi se odločila za njihovo izpremembo. Angleška vlada jih smatra za nujne represivne ukrepe proti najnovejšim metodam v pomorski vojni, ki so takega značaja, da bi mogle nevtralne države povsem ločiti od Anglije. Bržkone je bil to tudi njihov glavni namen. Anglija je vse doslej v največji meri upoštevala interese nevtralcev in se tudi ravnala po določbah mednarodnega prava, nedvomno pa ima pravico do svobodnega postopanja, če nasprotnik tega ni storil. V ostalem so se taki ukrepi podvzeli tudi že v zadnji svetovni vojni in sta jih tedaj izvajali tudi Italija in Japonska. Sedaj prav ti dve državi ne bosta mogli oporekati, če se bo Anglija v sili znova poslužila takih sredstev za borbo proti Nemčiji.**

Anglija ponudila Italiji svoj premog

London, 27. nov. z. Po informacijah agencije »Exchange Telegraph« se je razgovor, ki ga je imel italijanski zunanji minister predvčerajšnjim z angleškim poslanikom, nanašal v prvi vrsti na vprašanje uvoza nemškega premoga preko Rotterdama. Ciano je poslanika opozoril na to, da bi imela Italija ogromno škodo, **če bi Anglija v resnici onemogočila sleherni nadaljnji nemški izvoz. Glede na to je angleški poslanik italijanskemu zunanjemu ministru ponudil angleški premog pod enakimi pogoji, kakor ga je Nemčija doslej dobavljala Italiji.** Premog bi mogla Italija prejemati iz waleških premogovnikov

Usoda Trsta

Pariz, 27 nov j. (Havas) Italijanski gospodarski krogi so zelo v skrbeh zaradi poostritve blokade, ki jo bosta jutri začeli izvajati Francija in Anglija. Italijanske gospodarske krogi zlasti skrbi usoda Trsta, preko katerega je šlo največ nemškega eksporta v prekomorske države. Ako izpade nemški promet, ki je šel doslej skozi tržaško luko, pomeni to za mesto gospodarski polom, ker tržaška luka za interni italijanski promet ne prihaja mnogo v poštev.

Težaven položaj nevtralcev

Pariz, 27. nov z. **Tukajšnji politični krogi še nadalje razpravljajo o položaju nevtralcev v zvezi z napovedanimi angleško-francoskimi ukrepi za ojačenje blokade proti Nemčiji. Res je, da se bo težko sporazumeti z nevtralnimi državami v tej stvari ter do kraja upoštevati njih ve interese, a vendar stvar ni tako tragična. Tudi zadnji protesti v Londonu in Parizu niso bili ostri. Nevtralne države se očitno zavedajo, da je vojna z minami najmanj v toliki meri namerjena proti njim kakor proti Angliji in Franciji. Trenutno ni znano še, kakšna bo japonska reakcija na angleško-francoske ukrepe.**

Holandski protest v Berlinu

Amsterdam, 27 nov. mp. Službena nizozemska agencija sporoča, da je nizozemski poslanik v Berlinu najostreje protestiral pri nemški vladi zaradi incidenta pri Venlu, ko je nemška tajna policija vdrla na nizozemsko ozemlje. Preiskava je nedvoumno ugotovila, da je napad pri Venlu, pri čemer sta bila ubita dva Nizozemca, izvršil šef nemške tajne policije v Düsseldorfu.

Decimiranje v Pragi

Pariz, 27. nov. s. (Havas) **Po novih poročilih, ki so dospela v Pariz o dogodkih, ki so se odigrali v Pragi dne 17. t. m., je bilo tega dne ustreljenih 120 čeških visokošolcev. Ko je zjutraj policija zasedla Masarykov Kolej, je odpeljala 1200 dijakov na neko letališče v bližini Prage, kjer so morali vsi dijaki do popoldneva stati z dvignjenimi rokami. Popoldne je bil nato vsak deseti dijak brez sodbe ustreljen.**

Uporaba motornih vozil v Italiji

Rim, 27. nov. AA. (Stefani) Ministrstvo za korporacije je izdalo odlok, da se z 8. decembrom avtomobili in motorna kolesa smejo spet uporabljati kot prometna sredstva pod pogojem, da porabijo avtomobili po 30 l bencina na mesec, motorna kolesa pa po 12 l. Ta ukrep bo v primeri izredne potrebe spet ukinjen.

Saradzoglu ne veruje v možnost konflikta na Balkanu

Pomembna izjava turškega zunanjega ministra o možnosti oboroženega spora

Ankara, 27. nov. k. Znani francoski novinar Jules Sauerwein potuje po Bližnjem vzhodu in vodi veliko anketo o položaju v tem delu sveta. Pred dnevi je dospel v Ankaro, kjer ga je sprejel turški zunanji minister Saradzoglu. Med razgovorom je Sauerwein hotel vedeti, ali turški zunanji minister verjame v možnost oboroženega konflikta na Balkanu. Saradzoglu je predočil položaj na Balkanu ter vsa nasprotstva in kočljivosti, ki vladajo v tem delu Evrope, ter je zaključil svoja izvajanja:

Ne, ne verujem v možnost takega konflikta na Balkanu. Oboroženega napada na katerokoli državo na Balkanu od katerekoli strani ne more biti, dokler Rusija ne pristane na tako akcijo. Glede Rusije pa ne vidim prav nobenega pravega in vrednega razloga, da bi dopustila napad na katero izmed balkanskih držav in se s tem zapletla v vojno z državami, ki so prijateljice Francije in Anglije, kakti s tem bi se zapletla tudi v vojno s Francijo in Anglijo.

Indija ostane zvesta Veliki Britaniji

Zastopnik indijske vlade: navzlic mnogim plemenom, jezikom in veram bo Indija sodelovala pri obrambi svobode in kulture

London, 27. nov. br. (Reuter) Snoči se je oglasil po angleškem radiu zastopnik indijske vlade Mohamed Kan, ki sodeluje na imperialni konferenci v Londonu. V svojem govoru je zavračal trditve nemške propagande, da bi Indija ne bila na strani zaveznikov.

Indija je dejal med drugim, je ogromna dežela, ki ima toliko prebivalcev kakor Francija, Velika Britanija, Nemčija, Italija in Rusija skupaj. *Že v svetovni vojni je Indija dala Veliki Britaniji na razpolago poldrug milijon ljudi, sedaj pa jih bo lahko še več, ker je neizčrpen njen človeški rezervoar. Indija je v zadnjih desetletjih postala tudi ena izmed največjih industrijskih držav na svetu. Samo njena produkcija železa in jekla se je od zadnje svetovne vojne poosemindvajsetorila. V času pred vojno je bila Indija v živahnih gospodarskih stikih z Nemčijo. Sedaj bo svoje ogromne zaloge surovin dala na razpolago zaveznikom.*

Indija ve, da se bo v tej vojni odločila tudi njena usoda. Za Indijo pomenijo načela svobode in demokracije najvišjo dobrino. Zato je vsa z grozo in ogorčenjem opazovala, kako je Hitler uničeval vse duhovne pridobitve nemškega naroda in uvedel režim nasilja, zaradi katerega je izbruhnila sedanja vojna. Filozofija nemškega narodnega socializma je v nasprotju vsemu, kar je Indijcem drago in sveto.

Naši spori so notranjepolitičnega značaja in v nobenem primeru ne morejo biti predmet nesloge, ki bi jo hotela nemška propaganda zasejati med Indijo in Veliko Britanijo. V Indiji je mnogo plemen, mnogo jezikov, mnogo ver, v enem pa so edini vsi, da je treba podvzeti vse za obrambo svobode in kulture.

Angleška letala nad Helgolandom

London, 27 nov. s. Letalsko ministrstvo objavlja nadaljnje podrobnosti o uspešnem izvidniškem poletu angleških letal pretekli petek nad Helgolandom in Wilhelmshafnom. Letala so izvedla polet kljub slabemu vremenu, snegu in dežju. Čeprav jih je obstreljevalo protiletalsko topništvo, so svoj namen dosegla. Enemu angleškemu letalu se je posrečilo napraviti fotografske posnetke Wilhelmshafna, preden je nemško protiletalsko topništvo stopilo v akcijo. Nizki oblaki in led, ki se je delal na krilih letal, so zelo ovirali angleška letala na povratku, ki pa so se kljub temu vrnila brez izgub.

Borzna poročila.

Curih, 27. novembra. Beograd 10, Pariz 9.92, London 17.51, New York 446, Bruselj 73.95, Milan 22.50, Amsterdam 256.70, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.37, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.40.

Vojna za ustvaritev nove Evrope

Chamberlain o vojnih in povojnih ciljih zaveznikov — Anglija bo premagala tudi magnetske mine

London, 27. nov. sj. Snoči je govoril po radiu predsednik britske vlade Chamberlain, ki je rekel med drugim:

Ne smemo slediti primeru Nemčije ter prikrivati lastne izgube in si izmišljevati izgub sovražnika, ki jih ni. Vedno bomo povedali odkrito, kaj se dogaja, čeprav je resnica neprijetna, ter se ne bomo nikdar upirali objaviti novic, razen, če bi bilo to v pomoč sovražniku. Doslej se je vojna razvijala precej drugače, kakor se je pričakovalo. Ne smemo pripisovati obotavljanja Nemcev, da začno veliko ofenzivo na kopnem ali z množinskimi velikimi letalskimi napadi na Anglijo, njihovemu človekoljubju. Imeli smo dovolj prilike prepričati se, da jih nobeni razlogi človekoljubja niso odvrnili od nikakršnega načina vojevanja, ki so ga smatrali za koristnega. Zato so morali priti do prepričanja, da bi trenutno več izgubili, nego dobili s takimi napadi, zaradi česar so se tudi rajši odločili za metode, o katerih mislijo, da jim ne bodo povzročile nobene resne škode. Ena izmed teh poslednjih metod je polaganje min v naših teritorialnih vodah brez upoštevanja mednarodnih dogovorov, ki jih je Nemčija sama podpisala, kakor tudi dan na dan uničevanje nevtralnih in angleških ladij, ki zahteva mnoge človeške žrtve. S tem barbarskim orožjem nas sovražnik ni odrezal od naših prekomorskih dobav, da bi nas z gladom prisilil h kapitulaciji. **Ta poizkus se ne bo posrečil. Premagali bomo magnetske mine, kakor smo že premagali podmornice. Kljub nekaterim izgubam prihajajo naši konvoji še vedno v naša pristanišča in odhajajo iz njih ter bodo to nadaljevali po zaslugi poguma in spretnosti mornarjev naše trgovske in vojne mornarice.**

Naš vojni cilj je zelo enostaven: premagati sovražnika, premagati one, ki ponovno poizkušajo zavladati s silo nad drugimi narodi. Kadar bo nemški narod prišel do prepričanja, da je ta miselnost prav tako slaba zanj kakor za ostali svet, jo bo opustil. Če moremo to doseči brez prelivanja krvi, bo tem bolje, opustiti pa Nemčija to miselnost mora. To je naš vojni cilj in vztrajali bomo v vojni, dokler ne bo dosežen.

Naš cilj za mir je ustvariti novo Evropo, in sicer ne v tem smislu, da na novo narišemo zemljevid po idealih zmagovalcev, temveč da ustvarimo Evropo z novo miselnostjo. V tej Evropi naj bi narodi dobro voljo odstranjevali težave, strah pred napadom naj bi prenehal, mirovne korekture med sosedi, ki bi se izkazale kot potrebne, naj bi se dosegle s konferencami. V taki Evropi naj se razvija trgovina med narodi in vsak imed njih naj ima pravico, da si izbere lastno obliko svoje vladavine, dokler ne izvaja zunanje politike, ki bi bila krivična do sosedov. Oboroževanje se mora postopno opustiti kot brezkoristen izdatek, razen za potrebe vzdrževanja notranjega reda in miru. Izvršitev tega načrta bo zahtevala seveda mnogo let časa in bo potreben zanjo poseben ustroj, upam pa, da bo tudi Nemčija, prežeta novega duha, med narodi, ki bodo pri tem sodelovali.

Ugoden odmev v Ameriki

Washington, 27. nov. i. (Associated Press) Govor ministrskega predsednika Chamberlaina, ki so ga prenašale vse velike ameriške postaje, je napravil na ameriško javnost globok vtis, zlasti glede ciljev Anglije in Chamberlainove izjave glede povojne ureditve Evrope. Simpatije Amerike, ki so bile že popreje na strani obeh zapadnih demokracij, so bile s tem govorom še povečane.

Današnji newyorški listi obširno ocenjujejo ta govor in naglašajo, da se vojni cilji Chamberlaina popolnoma strinjajo s cilji predsednika Roosevelta, zunanjega ministra Cordela Hulla in z večino ameriškega naroda. Ti cilji so pravica svodov, da si sami vladajo, svobodna izmenjava trgovskih dobrin, in splošna razorožitev po vsem svetu. To so tudi temelji ameriške politike.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Nove žrtve na morju

Nemci so torpedirali tudi največji poljski parnik „Pilsudski" — Število človeških žrtev še ni ugotovljeno

Pariz, 27. nov. e. Poljski prekooceanski parnik »Pilsudski« (14.135 ton) je bil včeraj torpediran v bližini severnozapadne angleške obale. Posadka se je rešila. »Pilsudski« je bil največji in najmodernejši poljski parnik. Glede števila človeških žrtev si vesti zelo nasprotujejo. Po prvih vesteh se je glasilo, da je vsa posadka rešena, pozneje pa, da 40 oseb pogrešajo. Po najnovejših poročilih je zahtevala katastrofa 7 človeških življenj.

Parniku je prihitel na pomoč neki angleški rušilec, ki je izkrcal posadko in potnike na severnozapadni obali Anglije, in sicer 67 Poljakov ter 9 Angležev. Kapitan parnika, šef kuhinje in kuharjev pomočnik ladje niso hoteli zapustiti in so se z njo vred potopili.

London, 27. nov. s. (Reuter) S poljske trgovinske ladje »Pilsudski«, ki je bila včeraj v Severnem morju torpedirana, je rešenih 171 mož posadke. Sedem jih je bilo pri eksploziji ubitih, med njimi kapitan.

Podrobnosti o potopitvi „Pilsudskega"

London, 27. nov. AA. (Reuter) Po naknadnih poročilih o potopitvi ladje »Pilsudski« je neki angleški rušilec izkrcal na severnozahodni obali Anglije 103 rešence s potopljene ladje, dočim jih je neka angleška ribiška ladja prevzela 68. Poročilo dalje pravi, da je več Poljakov, prav tako pa tudi potnikov drugih narodnosti dobilo pri eksploziji poškodbe. Iz izjav, ki so jih dali brodolomci, so se zvedele naslednje podrobnosti:

Nenadno je odjeknila strahovita eksplozija na ladjinem krovu, ki je vso ladjo močno pretresla. Dve minuti pozneje je nastala druga eksplozija, ki je ladjo popolnoma raztrgala. Kapitan Stankiewicz, ki je bil v tem trenutku na poveljniškem mostu, je dal povelje, da se spuste reševalni čolni. Ko so bili potniki vkrcani v čolne, so poklicali tudi kapitana, naj zapusti ladjo, ker je bilo očividno, da bo vsako prizadevanje za rešitev ladje zaman. Kapitan Stankiewicz je odločno odklonil, da bi zapustil ladjo in je ostal na poveljniškem mostu vse dotlej, dokler se ladja ni potopila. Junaška smrt kapitana je pretresla vse brodolomce, ki so opazovali, kako se ladja potaplja.

Najsrečnejši brodolomec s potopljene ladje »Pilsudski« je brez dvoma Kavko. Ko je stopil na obalo, je pripovedoval tole: Spal sem v kabini, ko je odjeknila prva eksplozija, zaradi katere sem se prebudil. Šele tedaj, ko sem zaslišal drugo eksplozijo, sem skočil iz postelje in hotel na krov. Krov je bil čisto prazen. Ko sem videl, da se bo ladja potopila, sem skočil v čoln, ki je bil še edini na razpolago, ter sem odrinil od ladje, ki se je začela hitro potapljati. V čolnu sem prebil celih pet ur, nato pa so me vzeli na neko ribiško ladjo.

London, 27 novembra. AA. (Havas). Ladja »Pilsudski« je bila zgrajena v Italiji l. 1935. Pripadala je družbi »Gdinja-America-Shiping Line Limited«. Na ladji je bilo prostora za 770 potnikov. »Pilsudski« je odplul iz New Yorka pred napovedjo vojne. Ko se je ladja približala angleški obali, sta jo pričakovali dve kontratorpedovki in jo pospremili v angleško pristanišče. Od tedaj dalje je bila v službi britanske admiralitete. Vsi rešeni so soglasno izrazili priznanje junaštvu kapitana, ki je utonil.

London, 27. nov. s. (Reuter) Na pomožni križarki Rawalpindi, ki je bila včeraj potopljena, je bilo okoli 300 mož posadke. Od teh jih je rešenih samo 17.

London, 27. nov. AA. (Reuter) Posadko potopljene ladje »Rawalpindi« je tvorilo 300 častnikov in mornarjev.

Naša trgovinska delegacija v Rimu

Rim, 27. nov. mp. (Stefani) Semkaj je prispela delegacija, ki se bo pogajala z italijansko delegacijo za sklenitev trgovinske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo.

300.000 italijanskih rezervistov odpuščenih

Rim, 27. nov. s. (Reuter) V Italiji je bilo poslanih na dopust 300.000 rezervistov, ki so bili doslej na orožnih vajah. Med njimi je ves letnik 1913.

S filmskega platna

Kino Matica: Povratek. Po romanu francoskega pisatelja Claudea Farrerea je znani režiser Nikolaj Farkas ustvaril močno filmsko dramo z izredno učinkovitimi ljubezenskimi in vojnimi prizori. Kakor je pisatelj v romanu genialno orisal mišljenje in vrednotenje modernega Japonca, ki je v službi domovine, kateri vse žrtvuje, tako je Farkas z odlično režijo in dobrimi igralci predočil na filmskem platnu nam skrivnostni japonski milje in nam neumljivo japonsko dušo. Charles Boyer je nosilec glavne vloge. Znova se lahko prepričamo o izrednem talentu tega francoskega igralca, ki se je uveljavil tudi v Hollywoodu. Simpatičen je njegov tekmec John Loder, mojstrska je kreacija igralke Merle Oberonove. Tako nijansirane vloge že dolgo nismo videli na platnu. Inkišinov ima epizodno vlogo. V celoti naredi film močan vtis, je prava filmska drama, dobro zgrajena, sugestivno igrana in z dejanjem, ki se razpleta nadvse zanimivo.

Kino Union: Johann Strauss — kralj valčka. Nemški film, ki pa gledalce ne bo razočaral. V filmskem ustvarjanju vzdušja in dogodkov na bivšem cesarskem Dunaju, se tudi nemški režiserji znajdejo, posebno še, če imajo na razpolago dobre igralce. Paul Hörbiger poda v tem filmu prav močan lik starega Straussa, skladatelja slavnih valčkov, ki nikakor ni hotel, da bi tudi njegovi sinovi postali muzikanti. Še dokaj dobro je prikazano, kako so njegovi sinovi kljub temu postali muzikanti in skladatelji valčkov in vredni nasledniki svojega očeta. V drugi polovici se film razvleče in postane besedičenje, v prvi polovici in proti koncu pa je dinamično zrežiran. Če bi interpretirali Straussove sinove bolj močni igralci, bi bil uspeh filma še večji. Glasba je dobro vpletena v dejanje.

SOKOL

— **Sokolsko društvo Ježica** bo imelo proslavo državnega in sokolskega praznika dne 1. decembra t. l. Ob 10. uri dopoldne bo slavnostna seja združena z obljubo novega članstva in prevedbo dece v naraščaj in naraščaja v članstvo. Zvečer ob 19. uri bo slavnostna akademija s telovadbo, petjem in deklamacijami, h kateri vabimo vso nacionalno javnost. Za članstvo obakrat obvezna udeležba v krojih in v civilu z znakom. Zdravo! Odbor.

SPORT

— **Izjava.** Na redni glavni skupščini je v teku debate padlo nekaj očitkov na naslov našega državnega reprezentanta g. Franca Smoleja. Upravni odbor je vse te očitke proučil in ugotovil, da je g. Smolej svojo nalogo v polni meri izvršil in da so vsi izneseni očitki bili brez vsake podlage; zato je sklenil izreči g. Smoleju polno priznanje in mu dati s to javno izjavo potrebno zadoščenje. Jugoslovenski zimskosportni savez, Ljubljana.

Karte za bencin uvedene 1. januarja

Naša država bi se lahko osamosvojila v pogledu pogonskih goriv

Ljubljana, 27. novembra

V soboto smo poročali o nameravani uvedbi kart za bencin. Zdaj pa sporočajo iz Beograda, da bo uprava državnih monopolov uvedla prodajo bencina na karte 1. januarja.

S pristojnih mest poročajo, da bo treba motorni promet omejiti, ker več ne dobivamo redno bencina iz Rumunije in ker še ni redno bencina iz Rumunije in ker z Rumunijo. Če bi prometa ne omejili, bi morali načeti rezerve bencina, ki so potrebne za državno obrambo. Kakor je znano, zalagata našo državo z bencinom v glavnem družbi Standard in Shell. Uprava državnih monopolov je naročila tema družbama, naj se obrneta zaradi dobave bencina na Zedinjene države. Družbi sta že dobili pozitiven odgovor iz Zedinjenih držav, da bomo lahko uvažali nafto in njene derivate. Dokler pa uvoz bencina ne bo zadovoljivo rešen, bo treba omejiti porabo na podlagi uredbe, ki jo je nedavno predpisal ministrski svet. Po tej uredbi lahko ministra, finančni in trgovinski, omejita motorni promet in sicer promet z zasebnimi in tovornimi avtomobili na vseh progah, ki konkurirajo državnim železnicam ali v plovbi, dalje promet z državnimi in samoupravnimi avtomobili. Ta omejitev pa ne velja za avtotaksije, sanitetske in policijske avtomobile.

1. januarja bo stopila v veljavo nova omejitev porabe tekočih goriv. Čim bo uredba objavljena v »Službenih novinah« bodo lastniki zasebnih avtomobilov pozvani, da prijavijo vse potrebne podatke o svojih vozilih. Ko bodo ti podatki zbrani, bodo avtomobilistom izdane karte za dnevno porabo tekočih goriv in sicer po kategorijah in poklicih avtomobilistov.

Da bi se naša država čimprej osamosvojila v pogledu tekočih goriv, je uprava državnih monopolov že zdaj ukrenila marsikaj, da bi pridobivali pogonsko gorivo doma. Tako bodo kmalu postavili instalacije za pridobivanje pogonskih goriv iz bituminoznih škriljevcev in za uporabo metana. Metan, zemeljski plin, pri nas že uporabljajo za pogon tovornih avtomobilov. Tega plina je v naši državi izredno mnogo in njegovo uporabo bi lahko še zelo razširili. Potrebne bi bile samo večje investicije za pridobivanje plina. Predelava avtomobilov za pogon z metanom je zela lahka in poceni. To bi bil eden izmed najbolj priporočljivih ukrepov, kako bi se osamosvojili pred tujino.

Čevljarji bodo povišali cene za 10 do 15%

Zaradi splošne draginje in podražitve vseh usnjenih izdelkov za 30% ne morejo več delati po starem ceniku

Ljubljana, 27. novembra

Člani Združenja čevljarjev za sodni okraj Ljubljana so se včeraj dopoldne sestali pri Lloydu in so se posvetovali glede splošne draginje. ki se je začela pojavljati v zadnjem času za vsa živila in za vse drugo blago, zlasti pa za usnje. Ljubljanski čevljarski mojstri so ugotovili, da so prisiljeni povišati cene za vse izdelke v svoji obrti.

Na sestanku čevljarskih mojstrov je poročal načelnik združenja g. Jernej Perdan, ki je med drugim izjavil, da se je v zadnjem času usnje podražilo za 30 do 35% neglede na to, ali se usnje izdeluje doma ali se uvaža iz inozemstva. Industrija usnja je podražitev utemeljila s tem, da je težko dobiti surove kože in da je zaradi živinskih bolezni proizvodnja usnja v državi zelo padla. Zaloge usnja so čedalje manjše, ker izvažamo čedalje več tega blaga. Strojil v naši državi sploh ni mogoče dobiti, moramo jih skoraj v celoti uvažati iz inozemstva, zlasti anilinske barve, natrijev bikarbonat, žvepleni natrij, oksalne kisline, amonijev sulfat, kromovo sol, parafin, loj in ribje olje. Večji del tega blaga moramo uvažati iz Nemčije, nekaj pa tudi iz Amerike, Anglije, Švice, Argentine, Romunije in Norveške. Cene kemikalij so se podražile za 50 do 60%, cene ekstraktov pa celo za 100%. Dvignile so se tudi cene surove telečje kože. V avgustu so bile še po 9 do 11 din kg, zdaj so po 17 do 22 din kg. Pospešuje se tudi izvoz kož v Nemčijo in Madžarsko, čeprav jih sami doma nujno potrebujemo.

Vse to je imelo podražitev usnja za posledico. Najbrže pa je podražitev tudi posledica spekulacij in večje potrošnje. Predstavniki usnjarske industrije so imeli konferenco in zahtevali, naj se prepove izvoz surovih kož, naj se odobri zasebni kliring in naj se pri izvozu naši agrarni produkti zamenjajo za kemikalije in surovine.

Na domačem tržišču se je črni boks podražil za 50%, črni ševro za 30%, rjavi ševro za 30%, kroponin za 45%, notranjki od 40 do 70%. Povprečna podražitev znaša torej 30 do 50%. V usnjarski industriji pa veljajo danes sledeče cene: kroponi, ki so stali meseca avgusta 33 do 36 din več davek na poslovni promet, stanejo danes 56 do 65 din več davek na poslovni promet. Boks pa, ki je stal 11 do 13 din več davek za poslovni promet, stane danes 18 do 22 din več davek na poslovni promet.

Zaradi podražitve potrebnega blaga čevljanski mojstri ne morejo več delati obutev in vsa druga čevljarska dela po dosedanjem ceniku. Za vsa čevljarska dela je treba zvišati cene. Združenje je predlagalo povišek 10 do 15%. Upoštevati je treba tudi, da je življenje v splošnem mnogo dražje kot je bilo pred meseci in da je pričakovati tudi med čevljarskimi pomočniki mezdno gibanje, treba bo v doglednem času povišati mezde.

Predsednik je pozval člane združenja, naj bodo solidarni in zavedni, kajti le tako bodo obrtniki dosegli svoje pravice. Da ne bi bilo umazane konkurence pri podražitvi čevljarskih izdelkov, je bil sprejet predlog, da se uvedejo bloki za cene, katerih se bodo posluževali vsi mojstri pri naročilih. Na blokih bodo določene fiksne cene za vse vrste obutve in druga čevljarska dela. Tak način poslovanja s strankami, ki dado naročilo, je že uveden v Zagrebu.

V debati so posamezni mojstri odobravali predlog načelnikov glede podražitve, ki bi ne bila potrebna, ako bi odločilni činitelji začeli borbo proti draginji pri velikih trgovcih in v industriji. Po debati je bil načelnikov predlog soglasno sprejet. Odslej se bodo vsa dela pri čevljarskih mojstrih podražila za 10 do 15%.

Na sestanek je uprava povabila tudi ravnatelja OUZD g. dr. Joža Bohinjca, ki je članom objasnil, kakšno starostno zavarovanje bi bilo za obrtnike najbolj ugodno. Kakor je znano, je vprašanje prostovoljnega ali prisilnega starostnega zavarovanja obrtnikov še vedno nerešeno. Vse ankete o tem vprašanju doslej niso imele uspeha. Obrtnikom je bil predložen osnutek za tako zavarovanje, toda večina slovenskih obrtnikov je ta osnutek odklonila, ker bi morali obrtniki plačevati velike premije in bi prav malo ali nič od tega imela. Ravnatelj dr. Bohinjec je povedal, kako so vprašanje zavarovanja obrtnikov rešili v drugih državah. Nemški način bi bil tudi pri nas najbolj ugoden. V Nemčiji so bili obrtniki priključeni k zavarovanju zasebnih nameščencev, pri nas bi se priključili delavskemu zavarovanju, kar bi bilo za obrtnike najbolj ugodno. Obrtniki bi bili k delavskemu zavarovanju samo računsko priključeni, o vseh problemih, ki se tičejo samo obrtnikov v zavarovanju, pa bi samostojno sami odločali. Pri plačevanju mesečne premije 74 din bi po petih letih dobil onemogli obrtnik pokojnino 500 din, po desetih letih pa 786 din. Pri plačevanju najvišje premije 112 din na mesec bi dobil po 10 letih 1302 din pokojnine. Večina obrtnikov je v debati odobravala predlog dr. Bohinjca za rešitev vprašanja o zavarovanju obrtnikov.

Iz Celja

— **c O legi slovenskega ozemlja in njegovem pomenu v Evropi** bo predaval docent prof. dr. Valter Bohinec iz Ljubljane drevi ob osmih na ljudskem vseučilišču. Zanimivo predavanje bodo spremljale skioptične slike. Prvotno za drevi določeno predavanje univ. prof. dr. Borisa Zarnika iz Zagreba je preloženo.

— **c Celjski mestni svet** je v petek v tajni seji razpravljal o ponudbi g. Franja Dolžana za prodajo njegove hiše Za kresijo. Gosp. Dolžan zahteva za hišo 500.000 din. Mestni svet je to ponudbo odklonil. Mestni svet je povišal magistratnemu komisarju g. Viljemu Korenu položajno doklado, tehničnemu uradniku g. Langu pa terensko doklado. Mestni uradnik in vodja pogrebnega zavoda g. Anton Zupančič bo stopil 31. decembra t. l. v pokoj. Njegov naslednik, pogodbeni uradnik g. Stanko Gorišek bo nekaj časa prakticiral pri mestnih pogrebnih zavodih v Ljubljani in Mariboru. Bivši mestni fizik dr. Gollitsch bo odslej prejemal mestno pokojnino.

— **c Za uprizoritev Bevkove komedije »Partija šaha«,** s katero bodo člani Narodnega gledališča v Ljubljani v torek, 28. t. m. ob 20. v celjskem gledališču proslavili 25-letnico gledališkega udejstvovanja g. Vala Bratine, člana ljubljanskega Narodnega gledališča, se dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi knjigarni. Predstava je izven abonmaja.

— **c SK Celje : SK Hrastnik 2:0 (2:0).** V nedeljo popoldne se je na celjski Glaziji nadaljevala podsavezna prvenstvena tekma, ki je bila 5. t. m. vsled poplave v 28. minuti prvega polčasa prekinjena ob stanju 1:0 za Celje. Celju je uspelo v nadaljevanju tekme zabiti še en gol in si tako priboriti dve dragoceni točki. Moštvo Celja je bilo ves čas v premoči. Rezultat bi bil lahko mnogo večji, če bi bil napad Celja bolje kombiniral in igral bolj povezano. Imel je mnogo lepih prilik, a jih ni znal izkoristiti. Krilska vrsta Celja je zadovoljila, prav dobra pa je bila ožja obramba izvzemši nesigurnega rezervnega vratarja, ki je imel mnogo sreče. Hrastničani so izvajali hitro in odločno igro, njihov napad pa je igral nesmotrno in je izvedel samo nekaj lepih akcij. V 10. minuti nadaljevanja tekme je uspelo Stupici po hitrem prodoru iz razdalje 10 m potresti mrežo Hrastničanov. Po odmoru je postala premoč Celja še očitnejša. Tekma je bila živahna, ker so se Hrastničani odločno branili, Celjanom pa kljub mnogim lepim prilikam ni uspelo povišati rezultata. Sodil je g. Konič iz Maribora sicer objektivno, a je zagrešil več napak.

— **c Usoden padec.** Na Turnem pri Slivnici si je 31-letni posestnikov sin Franc Brglez pri padcu zlomil levo roko v ramenu. Zdravi se v celjski bolnici.

— **c V celjski bolnici** je umrla 54-letna kuharica Neža Viherjeva iz Šoštanja.

— **c Vsi borci,** ki so se udeležili obrambe naše severne meje od 29. oktobra 1918 do 5. maja 1919 in niso organizirani v organizaciji koroških borcev ali ostalih takšnih organizacijah ter reflektirajo na »Spomenico», naj najpozneje do 1. februarja 1940 napravijo zadevno vlogo na poveljstvo vojaškega okrožja. Podrobnosti so razvidne iz razglasa na uradni deski mestnega poglavarstva v Celju.

— **c Celjski slikarji bodo razstavili.** Od 17. do 26. decembra bodo priredili celjski slikarji razstavo svojih del v dvorani Mestne hranilnice. Svoja dela bodo razstavili ga. Vera Pristovškova ter gg. Albert Sirk, Cvetko Ščuka, Miroslav Modic in Mehle. Razstava bo zelo pestra in zanimiva ter bo imela to novost, da bo dobil vsak obiskovalec z vstopnico tudi pravico do žrebanja, ki bo 25. decembra dopoldne in na katerem bo izžrebanih več slik.

— **c Ureditev ceste od Brega do Levca.** Mestna občina je uredila občinsko cesto Breg—Petriček—levški most—Levec v odseku od Petrička v Liscah do Jakobinovega posestva na desnem bregu Savinje. Cesto od Jakobinovega posestva do levškega mostu in dalje do Levca bo uredil sreski cestni odbor, ki je v ta namen odobril 100.000 din. Ta cesta bo tvorila sekundarno zvezo med državno cesto Zidani most Celje in državno cesto med Celjem in Petrovčami. Vzdrževanje levškega mostu čez Savinjo bo prevzel sreski cestni odbor, zato pa mu bo levška soseska prepustila vse nepremičnine, ki so določene za vzdrževanje tega mostu.

DANES

27. T. M. OB 20.
V FRANČIŠKANSKI DVORANI
PREDAVANJE O AMERIKI

15.000 km čez USA

PREDAVA Ing. MITJA ŠVIGELJ
Z 200 DIAPOZITIVI
CENE SEDEŽEM 10.— DO 4.— DIN
STOJIŠČA DIN 3.—.
RADI OBSIRNEGA PREDAVANJA
ZAČETEK TOČNO OB 20.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 27. novembra katoličani: Virgil

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Povratek
Kino Sloga: Brlog greha 14. juli
Kino Union: Joh. Strauss, kralj valčka
Kino Moste: Tajni agent X 9 (Lažni baron) II. del in Dama s kamelijami
Kino Šiška: Izsiljevalci
Predavanje inž. M. Švigija »150.000 km skozi Združene države severne Amerike« ob 20. v frančiškanski dvorani

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

NE POZABITE

da bo v petek, na praznik zedinjenja zvečer na Taboru priljubljeni

NOVINARSKI KONCERT.

Vstopnice se že dobe v Matični knjigarni na Kongresnem trgu

Iz Hrastnika

— **Proslava državnega praznika.** Sokolsko društvo v Hrastniku proslavi državni in narodni praznik kar najbolj slovesno. Ob 20. bo akademija z bogatim programom. Nastopili bodo telovadci, pevci, recitatorji, igrala bo tudi godba. Sledila bo slavnostna seja, kjer bodo novo pristopivši člani položili zaobljubo, podelila se bodo odlikovanja in diplome. Dolžnost slehernega člana je, da pride ta večer k proslavi.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 27. novembra: zaprto
Torek, 28. novembra: zaprto
Sreda, 29. novembra: Kozarec vode. Red Sreda
Četrtek, 30. novembra: George Dandin. Red Četrtek
Petek, 1. decembra: ob 15. uri: Emil in detektivi. Mladinska predstava. Izven

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 27. novembra: zaprto
Torek, 28. novembra: Werther. Red B. Gostuje Josip Gostič
Sreda, 29. novembra: zaprto
Četrtek, 30. novembra: Gorenjski slavček. Premiera. Premierski abonma
Petek, 1. decembra: zaprto

Tatvine na škodo mestne občine

Ljubljana, 27. novembra

Svoj čas so tatovi kaj radi snemali iz montiranih svetilk v mestnih zgradbah električne žarnice, zabeležene so bile še razne druge tatvine na škodo mestne občine, sedaj pa so naenkrat ugotovili, da je bilo v poletju in jeseni ukradenih mestni občini in sicer izpod zemlje, kar za 7500 din odtočnih cevi. Ko so bili te dni mestni delavci zaposleni pri kanalizacijskih delih v Mostah in Zeleni jami, so na mnogih krajih ugotovili, da so zmanjkale iz odtočnih jarkov težke vlite cevi, tako zvani sifoni, ki je vsak težak po 25 kg in ima premer 40×40 cm. Delavci so našteli najprej pet cevi, ukradenih v Ljubljanski ulici, ko pa so nadaljevali s pregledom, so ugotovili tatvine tudi v Bernekerjevi, Bezenškovi ulici, Pod Ježami in ob Zeleni jami. Preddelavec mestnega cestnega nadzorstva Jakob Čuk je končno ugotovil, da je bilo vsega skupaj ukradenih 60 odtočnih cevi, kar je prijavil svojemu uradu.

Mestno cestno nadzorstvo je takoj uvedlo strogo preiskavo in zadevo tudi prijavilo policiji. Zaslišani so bili številni delavci, pa tudi stanovalci hiš v navedenih ulicah, a je ostala preiskava brez uspeha. Preiskavo nadaljujejo, vendar je le malo izgledov, da bodo prišli pravim tatovom na sled. Ti so najbrž že prej pokradli cevi pri belem dnevu, saj je vsakdo mislil, da delajo pri jaških, iz katerih so potegnili sifone, mestni delavci, zato nanje tudi ni bil nihče pozoren. Tatovi so prebivalcem tako rekoč izpred nosa odvažali ukradene cevi in jih nato nekje razbili, da so jih kasneje lahko prodali raznim trgovcem kot staro železo. Na škodo mestne občine je bila včeraj prijavljena še ena tatvina. V Tržni ulici v Šiški je bil spravljen plug za oranje snega. S pluga pa so bili pred dnevi pobrani razni železni deli, v teži okrog 250 kg. Tat je tudi to železo najbrž hitro spravil v denar, bodisi v mestu ali zunaj v okolici.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

KINO SLOGA, tel. 27-30.
Film odlične kvalitete z najboljšimi francoskimi igralci! Danes ob 16., 19. in 21.
BRLOG GREHA
po znanem romanu HOTEL DU NORD.
Annabella, Jean Pierre Aumont, Louis Jouvet v gl. vlogah. Umetniško filmsko delo, ki na izviren način predočuje življenje malih ljudi v vsej svoji realnosti.

POVRATEK
po romanu CLAUDE FARREREJA
Ljubavni roman pomorskega častnika. Največja bitka na morju do sedaj pokazana na platnu.
CHARLES BOYER
KINO MATICA, tel. 21-24. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri

DNEVNE VESTI

— **Sprejemanje čestitk in poklonitev 1. decembra pri gospodu banu.** Na državni praznik zedinjenja 1. decembra bo sprejemal g. ban dr. Natlačen od pol 12. ure dalje v banski palači poklon.tve in čestitke. Kakor v preteklem letu, je g. ban tudi letos glede na sedanje težke socialne razmere odredil, da se zakuska, ki se je običajno priredila za one, ki so prišli čestitat, opusti in je mesto tega razdelil med razna karitat.vna društva znesek 25.000 din z naročilom, da se ta znesek uporabi za obdaritev najsiromašnejših na praznik narodnega zedinjenja.

— **Hranilne vloge in indeks cen.** Oddelek za gospodarska proučevanja pri Narodni banki je objavil poročilo o indeksu cen na debelo in o hranilnih vlogah. Če vzamemo za bazo l. 1926. s 100, vidimo, da je bil splošni indeks lani v oktobru 76.8, letos v septembru 76.6, v oktobru pa 80.1. Letos 1. oktobra so znašale hranilne vloge pri državnih denarnih zavodih 2.497.000.000, pri samoupravnih hranilnicah 2.337.000.000, pri privatnih bankah pa 5.629.000.000 din. Vse hranilne vloge so znašale torej 1. oktobra 10.463.000.000 dinarjev. Letos 1. septembra so znašale hranilne vloge 11.177,000.000, lani 1. oktobra pa 10.700.000.000.

— **Zahteva po maksimiranju cen živilom in stanovanjem.** Včeraj je bila v Zagrebu oblastna konferenca zedinjene delavske sindikalne zveze. Na nji je bil prečitan referat, obsegajoč med drugim zahtevo, da je treba v interesu konzumentov maksimirati cene živilom in stanovanjem. Naloge sindikalnega pokreta so delovati za ohranitev miru in nevtralnosti ter boriti se proti draginji in za svobodo delavskih samouprav. Delavstvo zahteva tudi svobodne volitve za delavske ustanove. Proti maksimiranju najemnin so pa odločno nastopili zagrebški hišni posestniki, ki so zborovali včeraj v Zagrebu. Njihovega zborovanja se je udeležil tudi predsednik Prvega društva hišnih posestnikov iz Ljubljane g. Frelih. Zagrebški hišni posestniki zahtevajo davčne olajšave, da bi se zoboljšal njihov položaj.

Sokoli! Posečajte in podpirajte Sokolski kino v Šiški!

— **Nova palača Prizada v Beogradu.** Včeraj dopoldne je bila v Beogradu svečano otvorjena nova palača družbe Prizad, zgrajena sredi mesta. Stroški za poslopje in opremo palače so znašali 15 milijonov 650.000 din. Od tega je odpisanih že 8 milijonov. Vidimo torej, da je znal Prizad v razmeroma kratkem času zaslužiti lepe milijone.

— **Hrvatski učitelji zahtevajo razpust vseh učiteljskih društev.** V soboto je bilo v Zagrebu veliko zborovanje hrvatskega učiteljskega društva. Na njem je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo hrvatski učitelji likvidacijo Jugoslovenskega učiteljskega združenja in sicer sekcije za bivšo savsko in primorsko banovino ter razpust vseh v teh sekcijah vclanjenih učiteljskih društev. Potem naj bi se sklicalo v Zagrebu veliko zborovanje hrvatskih učiteljev, ki bi bila na njem ustanovljena nova vse hrvatsko učiteljstvo obsegajoča organizacija.

— **Kaj vse je dosegla učiteljska organizacija JUU v Beogradu.** 1. Ukinitev celibata, ki je jemal učiteljicam svobodno pravico izbirati zakonskega druga. 2. Napredovanje učiteljic ženskih ročnih del. 3. Učiteljice, ki so poročene z neučiteljem in žive ločeno gospodinjstvo, imajo pravico do stanarine. 4. Učiteljstvo se ne more premeščati po službeni potrebi ali po kazni v druge banovine. 5. Prosvetni minister je obljubil, da bodo tudi v tem proračunskem letu napredovali v IX. položajno skupino vsi pripravniki in vsaj polovica uč teljev v višjo skupino. Napredovanje bo po rangni listi. Dalje je g. minister obljubil, da bo lahko napredoval v V. položajno skupino vsak učitelj, ki je preživel v VI. skupini 3 leta. G. minister je tudi obljubil, da se bo učiteljstvu vrnila stalnost.

— **Tečaji za gradbene obrte, kovinarje, lesne in slikarske stroke.** Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi pozimi in spomladi posebne strokovne tečaje za stavbne obrte, stavbne ključavničarje, stavbne mizarje in slikarje. Ti tečaji bodo v dnevih med tednom in sicer v popoldanskih ali večernih urah, kakor bo tečajnikom prikladnejše. Poučevali bodo začetniško in dopolnilno strokovno risanje, slogoznanstvo in gradivoznanstvo ter za zidarsko in tesarsko stroko še posebej stavbarstvo. Dosedaj se je prijavilo precej udeležencev. Ker pa je prostih še nekaj mest, vabimo interesente, ki bi želeli obiskovati kakega navedenih tečajev, da to prijavijo pismeno na Zavod PO Zbornice TOI v Ljubljani s točno navedbo svojega bivališča, poklica in označbe tečaja, katerega bi želeli obiskovati. Tečaji se prično v začetku decembra.

— **Beograjčani bodo imeli zopet izredan koncertni užitek na dveh koncertih pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske,** ki bosta koncem tega tedna v veliki Kolarčevi dvorani v Beogradu. Štirje solisti, celotni orkester beograjske Filharmonije in zbor Glasbene Matice ljubljanske bodo izvajali v petek, dne 1. decembra ob pol 21. zvečer veličastno Škerjančevo Simfonično kantato za soli, zbor in orkester. To delo se bo sedaj drugič javno izvajalo in je imelo lani na prvi izvedbi v Ljubljani popoln uspeh. Da pa ustreže Glasbena Matica tudi vsem številnim prijateljem zborovskega petja, je pripravil ravnatelj Mirko Polič, dirigent Matičnega pevskega zbora poleg simfoničnega tudi vokalni koncert, ki bo v nedeljo, dne 3. decembra ob 11. uri dopoldne ravno tako v veliki Kolarčevi dvorani. Na tem koncertu bodo na sporedu dela sledečih skladateljev: Lajovca, Foersterja, Adamiča, Tomca, Milojevića, Gotovca, Slavenskega in Mokranjca. Na oba koncerta opozarjamo. Čisti dohodek je namenjen revnim slovenskim otrokom v Beogradu za božično obdarovanje. Predprodaja se že vrši na blagajni Kolarčeve ljudske univerze v Beogradu.

— **Razpisano mesto banovinskega cestarja.** Pri okrajnem cestnem odboru v Kamniku je razpisano mesto banovinskega cestarja in sicer za progo na banovinski cesti I. reda št. 8 od km 20.000 do km 25.930. Prosilci ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 10. decembra pri okrajnem cestnem odboru v Kamniku.

— **Poročila sta se v Zagrebu** ing. Josip Jezovšek iz Ljubljane in gdč. Štefica Koretič, uradnica hig. zavoda v Zagrebu.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma oblačno, južno vreme z dežjem, v višjih legah sneg. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Kumboru 14, v Dubrovniku in Splitu 11, na Visu 10, na Rabu 9, v Beogradu 8, v Sarajevu 7, v Zagrebu 6, v Mariboru 5.6, v Ljubljani 4.9. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760.5, temperatura je znašala 6.0

— **Vlom na Planini.** Oni dan so neznanci vdrli v trgovino Josipa Plemenitaša na Planini nad Sevnico. Vlomilci so odnesli 20 m rjavega manufakturnega blaga, 40 metrov kariranega blaga za ženske obleke, 35 m blaga modre barve za posteljnino in 300 m raznega cajga za ženske in deške obleke, v skupni vrednosti nad 5 tisoč dinarjev.

— **Dva zasledovanca. Ivanki** Peternelovi iz Predtrga pri Radovljici je bilo te dni ukradenih iz omare v stanovanju 700 dinarjev, njeni sorodnici pa tudi nekaj drobiža. Kot tatu zasledujejo orožniki 22 let starega Karla Šveglja, ki je znan postopač. Švegelj, ki je izginil, je poskušal oni dan vdreti tudi v hišo posestnice Marije Kocjančičeve v Vrbju pri Radovljici, a je bil prepoden. Mlinarja Jožeta Vamplja v Otočcu na Dolenjskem je tudi obiskal te dni tat, ki mu je ukradel žensko srebrno uro, nekaj perila ter manjšo vsoto denarja. Tat, 25letni Marjan Lušnik je pobegnil in ga doslej še niso mogli izslediti.

— **Smrt pod avtomobilom.** Včeraj zjutraj se je pripetila na cesti Sesvete—Dubrava smrtna nesreča. Pod avto je prišel 18letni kmečki fant iz Laza (Marija Bistrica) Andrija Pučko. Vozil se je s kolesom po levi strani ceste in po lastni krivdi je zašel pod avto, ki mu je zmečkal glavo, tako da je bil takoj mrtev.

— **Smrtna nesreča na železniški progi.** Včeraj zjutraj so našli na železniški progi v Zagrebu truplo poštnega zvaničnika Stepana Bukovine. Pokojni je bil star 56 let. Najbrž je padel z vlaka, ko se je vračal domov. Lokomotiva mu je odrezala glavo in roko.

— **Heroin je tihotapila.** Beograjska policija je aretirala bogato Zagrebčanko Elo Jenić, ki je osumljena, da se je pečala s tihotapstvom mamil. S pomočjo svojega sina in posredovalca Adolfa Weissa je našla kupce za heroin, ki ga je hotela prodati en kilogram za 20.000 din. Preden je pa bila sklenjena kupčija je policija na anonimno prijavo Jenićevo in njenega sina aretirala.

— **Roparski umor v Osijeku.** Ves Osijek je razburjen zaradi roparskega umora trgovca z usnjem Arona Kohna. Pokojni je bil star 64 let. V njegovo stanovanje sta vdrla dva mlada razbojnika, ki sta ga ubila in oropala. Tudi njegovo 63 let staro ženo Cecilijo sta hotela ubiti, pa menda nista imela časa. Ranila sta jo tako, da se bori s smrtjo.

— **Žena ubila ljubosumnega moža.** V vasi Melincu blizu Varaždina je 35letna Micika Dobršak ubila svojega 48 let starega moža Stanka. Micika je bila poročena že drugič, njen mož je bil pa zelo ljubosumen in zato sta se večkrat prepirala. V nedeljo sta se zopet sprla. Žena je pograbila kuhinjski nož in zabodla moža v trebuh, da je čez nekaj ur izdihnil.

— **Hermelini obetajo hudo zimo.** V Hrvatskem Zagorju so se pojavili hermelini, o katerih pravijo, da napovedujejo hudo zimo. Če izmenjajo hermelini dlako v novembru, se obeta baje huda zima in mnogo snega. Tako je bilo v Hrvatskem Zagorju leta 1928. Letos so našli prvega hermelina pred petimi dnevi v Hrvatskem Zagorju. V milih zimah, ko je malo snega, obdrže hermelini rdečkasto žolto dlako. Pred hudo zimo pa izmenjajo dlako in dobe snežno belo.

Iz Ljubljane

—lj **Na akademijo vojnih dobrovoljcev! Kakor vse dosedanje prireditve vojnih dobrovoljcev, bo tudi akademija, ki jo prirede vojni dobrovoljci v Ljubljani skupaj s Star. org. »Preporod« dne 30. t. m. ob 20. v Kazini v proslavo državnega praznika narodnega zedinjenja, na umetniški višini. Sodelovali bodo naši najodličnejši pevci in pevke ter izbrani glasbeniki. O prvem decembru z dobrovoljško - ideološkega stališča bo govoril voj. dobrovoljec dr. Stanko Lapajne, o »Dveh obletnicah« »Preporoda« pa Boris Kocjančič. Podrobni spored akademije se bo še objavil.**

—lj **Navijanje cen.** V neki ljubljanski trgovini s čevlji imajo v izložbi več parov čevljev. Za en par se je zanimala neka gospodična. Hotela je kupiti čevlje pred štirimi dnevi, ko so veljali 200 din. Čez dva dni je prišla pred izložbo in se začudila, ko je bil na istem paru čevljev listek s ceno 220 din. Naslednjega dne, ko je zopet prišla pred izložbo, je bil pa na istem paru že listek s ceno 235 din. Ne vemo sicer, kako je s kalkulacijo v usnjarski in čevljarski stroki in v koliko so dejansko cene usnju odnosno obutvi poskočile, zdi se nam pa, da gre v danem primeru za navijanje cen in da bi morala oblast proti temu nekaj ukreniti. Naj bi vsaj pozvala v takih primerih trgovce, da utemelje tako naglo in znatno podraitev.

—lj **Sokolsko društvo Ljubljana Šiška** proslavi državni in sokolski praznik 1. decembra s prosvetno akademijo ob 20. v veliki dvorani Sokolskega doma v Šiški. Na proslavo se vabi članstvo in naraščaj kakor tudi ostalo občinstvo. Zdravo!

—lj **Prihodnji solistični koncert** bo v mali filharmonični dvorani 4. decembra zvečer. Prvič bo nastopila na javnem koncertu ga. Marija Tuta, priznana koncertna pevka, ki je v zadnjih mesecih večkrat nastopila v radiu. Spored priobčimo. Vstopnice po običajnih koncertnih cenah so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj **Karambol na Celovški cesti.** V soboto zvečer okrog 18. je prišlo na Celovški cesti do hujšega karambola med dvema tovornima avtomobiloma. Po Gasilski cesti v Šiški je privozil ob omenjenem času s tovornim avtom znamke »Ford« šofer Karel M. Po Celovški cesti v smeri proti Gorenjski pa je pridrvel tovorni avto, ki ga je upravljal šofer Oto P. iz Škofje Loke. Na križišču sta avtomobila trčila in si oba poškodovala prednje dele. K sreči ob omenjenem času na križišču ni bilo ljudi. Pri trčenju sta se samo neznatno poškodovana oba šoferja.

—lj **Posnemajte! Velepekarna Bizjak** je svojim uslužbencem zvišala plačo za 10 odstotkov. Ta ukrep tvrdke je glede na naraščajočo draginjo vse pohvale in posnemanja vreden.

—lj **Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske.** Drevi ob 20. vaja vsega zbora. Važna navodila. Odbor.

—lj **Trgovino bodo na Miklavževo nedeljo dne 3. decembra t. l.** in v nedeljo pred božičem dne 17. decembra ves dan odprte, dočim bodo v petek dne 1. decembra na dan zedinjenja ves dan zaprte, na kar se kupujoče občinstvo opozarja. 586—n

—lj **Poroka.** Danes sta se poročila inž. forest. Jurij Hočevar in Božca Vrhunčeva. Priči sta bila dr. Brandstetter in dr. Vinko Vrhunec. Mladoporočencema obilo sreče!

STE ŽE POIZKUSILI SPECIALNI GULAŽ V EXPRESS RESTAVRACIJI »SLON«?

—lj **Ukradena kolesa.** Izpred neke hiše na Sv. Petra cesti je bilo ukradeno 1000 din vredno kolo znamke »The Best« Milanu Šešlju. — Postrežnici Kristini Raznožnikovi je tat ukradel 900 din vredno kolo znamke »Weekhend« iz veže hiše št. 11 na Tržaški cesti. — Iz veže dr. Švigljeve pisarne na Miklošičevi cesti je bilo odpeljano 800 din vredno kolo znamke »Adler« Jerneju Artaču. — Moško kolo znamke »Herkules«, črpo pleskano, je tat ukradel v Rožni dolini Leopoldu Štrajharju. — Izpred Putrihove gostilne na Dolenjski cesti je nekdo odpeljal 600 din vredno kolo znamke »Bismark« Emiliji Škafarjevi. — Lenardu Pircu pa je bilo ukradeno 650 din vredno kolo znamke »Opel Stift« izpred državne bolnice na Zaloški cesti.

Viška šola izročena svojemu namenu

Lepa slovesnost ob kateri je imel Vič praznično lice

Ljubljana, 27. novembra

Včeraj ob priliki 10letnice viške meščanske šole Josipa Jurčiča, je bilo slovesno izročeno svojemu namenu novo šolsko poslopje, ki smo ga nedavno opisali. Slovesnost je zelo razgibala vse predmestje in Vič je dobil praznično lice. Vičani so tudi izobesili zastave. Pred slovesnostjo so se gosti in šolska mladina udeležili korporativno maše. Pred šolo se je zbrala množica ljudi, ki je pričakovala sprevod šolske mladine in gostov. Medtem je pred vhodom v šolo igrala gasilska godba.

Po maši je mladina prikorakala iz cerkve v sprevodu. Za šolarji se je zvrstila duhovščina in za njo zastopniki korporacij in drugi gosti. Mladina z učiteljstvom je zavzela prostore na stopnišču, gosti, duhovščina in pevci pa v prostorni avli v pritličju. Avla je bila za slovesnost primerno urejena. Ravnatelj meščanske šole Fakin je ob začetku slovesnosti pozdravil zastopnika mestnega župana inspektorja J. Westra in se zahvalil, da je mestna občina izročila šoli ob njeni desetletnici tako krasno poslopje. Po prvem delu obrednih molitev je spregovoril zastopnik župana inspektor Wester. Pozdravil je škofa dr. G. Rožmana, zastopnika divizionarja komandanta artilerije generala F. Janeža in prosvetnega šefa banske uprave dr. Sušnika.

Županov zastopnik je v obširnem govoru predvsem naglasil, da je treba pripisovati priključitvi viške občine ljubljanski, da šola lahko praznuje tako slovesno svoj jubilej. Okoliške občine so bile priključene ljubljanski decembra l. 1935. Hkrati je govornik navajal številke izdatkov mestne občine za šole tudi v drugih predmestjih: 5 milijonov din za bežigrajsko šolo (občina je najela posojilo); odplačevanje anuitete trimilijonskega posojila za šišensko šolo; 400.000 din za dogotovitev in opremo moščanske šole; 800.000 za trgovsko akademijo in 200.000 za obnovo šole na Ledini. Dalje je naštel tudi, koliko šolskih kuhinj je ustanovila mestna uprava in koliko žrtvuje za mladino v otroških zavetiščih in drugih zavodih. Končno je govornik poprosil župnika, naj blagoslovi šolske prostore.

Po blagoslovitvi se je županov zastopnik zahvalil župniku in dejal, da izroča ravnatelju ključe novega poslopja s prepričanjem, da bo delo v tej šoli rodilo bogate plodove za srečo današnjega in poznih rodov. S slovesnim nagovorom je g. inspektor izročil ključe g. ravnatelju in nazdravil Nj. Vel. kralju Petru II. Ravnatelj Fakin je v svojem govoru naglašal, kako velikega pomena je za uspešno šolsko delo primerno, zdravstvenim in vsem drugim zahtevam ustrezajoče šolsko poslopje. Zahvalo je izrekel tistim, ki so jim dali novo šolo, tudi zastopnik učencev meščanske šole učenec Pezdir. Pogumno pa je stopila pred mikrofon tudi ena najmanjših učenk, Kovačeva, ter lepo deklamirala prigodno pesem, pozdrav novi šoli.

Končno je spregovoril še zastopnik bana, načelnik prosvetnega oddelka banske uprave dr. Sušnik. Dejal je, da si je meščanska šola pridobila med narodom primeren ugled. Zdaj imamo pri nas 43 državnih in 8 zasebnih meščanskih šol. Meščanska šola na Viču je obrtno industrijske smeri, to se pravi, nudi takšno splošno izobrazbo mladini, da se bodo absolventi lahko z uspehom posvečali poklicem v obrti in industriji. Potreba po novi šoli na Viču je bila očitna, saj se je število učencev v desetih letih več kakor potrojilo. Zastopnik bana je izrekel čestitke Ljubljani k lepi pridobitvi in izrazil upanje, da se bo mladina izkazala hvaležno za skrb, ki so ji posvetili z novo šolo, da se bo tem bolj marljivo učila.

Slovesnost je bila zaključena z državno himno, ki jo je zapel šolski zbor. Šolski zbor je zapel tudi med slovesnostjo, pri blagoslovitvenem obredu pa so sodelovali cerkveni pevci. Gosti so si po slovesnosti ogledali šolske prostore.

Akademija v novi telovadnici

Ljubljana, 27. novembra

V proslavo desetletnice viške meščanske šole Josipa Jurčiča je bila snoči kot nadaljevanje dopoldanskih slovesnosti blagoslovitve nove šole v novi telovadnici slavnostna šolska akademija. Prireditve so se udeležili tudi zastopniki oblasti. Bana je zastopal načelnik prosvetnega oddelka banske uprave dr. Sušnik, župana inšpektor J. Wester, prisostvoval je pa tudi podžupan dr. V. Ravnihar, in zastopan je bil divizionar po podpolkovniku Oblaku. V priznanje prirediteljem, učiteljstvu meščanske šole, je treba naglasiti, da je bila prireditev znatno nad višino šolskih akademij in je nudila pravi umetniški užitek. Spored je bil pester, vse točke pa skrbno pripravljene.

Občinstvu je bilo pripravljeno prijetno presenečenje že v začetku, ko je povzela pozdravno besedo učenka meščanske šole Remškarjeva in govorila tako spretno ter neprisiljeno, da ni bilo v govoru nič deklamatorskega. Govorila je v imenu srečne mladine, ki se bo poslej vzgajala v novi šoli. Končno je izročila zastopniku župana in gospé ravnateljevi lepa šopka. Akademija sama na sebi se je pa začela z državno himno, ki jo je zapel mladinski zbor pod vodstvom učitelja P. Kernca. Takoj smo lahko ugotovili, da je dvorana izredno akustična, a zbor je tudi zelo discipliniran in izvežban.

Slavnostni govor je imel ravnatelj meščanske šole g. Fakin. Predvsem je izrazil veselje nad srečno opravljenim delom; dobili so novo šolo, ki so si jo tako želeli. Opisal je razvoj viške meščanske šole in prizadevanja za zidavo novega poslopja. Doslej je bila mešanska šola pod streho ljudske šole. Ob ustanovitvi je bila dvorazredna in imela je 86 učencev, a l. 1932 je imela že 4 razrede in več vzporednic. Razumljivo je, da je bilo zaradi tega šolsko delo zelo ovirano. Skupno je šolo obiskovalo od njene ustanovitve 2.500 učencev in učenk. Dovršene izpite jih je položilo 300, drugi so pa prej vstopili v poklice. V začetku je imela šola le 5 učnih moči, zdaj jih pa ima 14.

Mladinski pevski zbor je žel mnogo priznanja za Lebanovo Slovo od domovine, Mirkovo O pohorskem kmetu, Aljaževo Triglav in Mirkovo Kako delajo. Originalen in posrečen je bil tudi telovadni ples dečkov »Mladi vojaki«, prav za prav precej težke proste vaje. Tudi telovadni nastop deklic v lepi vaji z žogami je navdušil občinstvo, a še skoraj bolj motivi narodnih plesov. Plesale so deklice v koroških narodnih nošah. Veselost sta zbudili zborni deklamaciji Župančičeve pesmi Žabe. Deklamirali so posebej dečki in deklice. Razen mešanega mladinskega zbora je nastopil tudi dekliški zbor in dosegel popoln uspeh z Adamičevo Pomlad, jesen in Uspavanko, Mokranjčevo Na ranilu in belokranjsko narodno Jezusu pušelček. Na sporedu pa niso bile le pesmi in deklamacije. Učenci meščanske šole so se tudi izkazali kot igralci; igrali so drugo dejanje Govekarjeve dramatizacije Desetega brata. Nastopili so pogumno celo brez šepetalca.

Posebej je treba omeniti še zborni deklamaciji Aškerčeve pesmi Mejnik in Župančičeve Žebljarske, ki sta bili prirejeni v resnici dramatič. učinkovito z dobro scensko priredbo. Dobra je bila tudi simbolična vaja (ples) deklic s petjem Gor čez izaro in deklamacija s petjem Župančičeve pesmi Na Bledu. Za zaključek je mladinski zbor zapel še S. Jenkovo — M. Tomčevo Molitev. — Glavni režiser je bil učitelj Krištof, a tudi drugi učitelji so vložili mnogo truda, da je bila prireditev tako lepa ter da jo bodo lahko ponovili 1. in 3. decembra

Prekrasen film iz življenja najpopularnejšega, genijalnega muzika, ki je s svojimi skladbami, nesmrtnimi valčki razveseljeval miljone in milijone ljudi . . .

Paul Hörbiger — Hans Holt — Greti Theimer — Maria Andergast in Friedl Czepa.
Glasbo v tem film izvaja orkester dunajske filharmonije!
Predstave ob 16., 19. in 21. uri
KINO UNION, tel. 22-21

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

Male oglase za »Slov. Narod« sprejema uprava do 9. ure dopoldne

Najlepše in najbolj praktično darilo za Miklavža je brez dvoma

Stane samo din 360.
E. ZAKRAJŠEK
Miklošičeva cesta št. 34

Sveže najfinejše norveško **ribje olje** iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

HUBERTUS PLAŠČI à din 350.— vse vrste dežnih plaščev, trenčkotov, sukenj, toplega perila itd. nudi po priznano nizkih cenah
PRESKER, Sv. Petra c. 14.

KLIŠEJE
IZDELUJE VEŠČINA
JUGOGRAFIKA
KOPITARJEVA 2/3

PREVOVRSTEN LOKAL v obsegu prodajalniškega prostora in pisarne s centralno kurjavo je na razpolago v palači Grafike, vogal Miklošičeve in Masarykove ceste. Informacije v upravi palače v IV. nadstr. 3286

ŽIVALI
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

MLADE PSE volčje pasme, čistokrvne, po 60 din prodam. Naglič Franc, Badovinca. 3289

KAPITAL
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

TRGOVEC z lokalom na prometnem kraju išče družabnico s 30.000 do 50.000 din gotovine za razširitev trgovine. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Dobro naložen kapital«. 3256

SOBE

MALO SOBICO čisto, s souporabo kopalnice, oddam boljšemu gospodu ali gospodični s hrano 1. decembra. Medvedova c. 5, III. nadstropje levo. 3285

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

PREMOG KOKS · DRVA nudi I. POGAČNIK BOHORIČEVA 5 — TEL. 20-59 Postrežba brezhibna!

OREHOVA JEDRCA nova, sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI Ljubljana, Židovska ul. 6. 48.T.

TAPETNIŠTVO JAGER FRANC
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 17 — TELEFON 20-42
nudi najcenejše otomane od din 350.—, žimo od 26.— din. Velika izbira madracev, cauch-zof, volne, gradla in blaga za prevleko pohištva.

Najboljši vodnik po radijskem svetu je
„NAŠ VAL“
sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.
Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 10.— dinarjev!

Prva ljubezen Deanne Durbinove

Prvi poljub je dala človeku, ki je tudi njena prva ljubezen

Prvi poljub je dala človeku, ki je tudi njena prva ljubezen.

Ko so nedavno ameriški listi objavili, da se je mlada ameriška filmska zvezda Deanna Durbin nenadoma zelo spremenila in da je postala muhasta, kakor večina filmskih igralk, občinstvo tega ni verjelo, kajti v Ameriki si filmska reklama izmišljuje vse mogoče stvari o filmskih ljudeh. To pot pa neverni Tomaži niso imeli prav. Mlada Deanna Durbin ni več taka, kakršna je bila še nedavno, razposajena deklica, ki je ni smel nihče poljubiti niti v filmu, nedolžno bitje, ki ni smelo po zahtevi njenih staršev igrati v ljubezenskih filmih.

Po dveh tednih krčje bolezni se je Deanna Durbin vrnila v studio in je presenetila svojega režiserja Billyja Lenza z muhavostjo in vedenjem, katerega režiser pri njej ni bil vajen. Režiser je menil, da je Durbinova pač v stanju okrevanja in je bil zelo obziren. Nekam bleda je bila in nerazpoložena. Zato ji je režiser svetoval, naj se odpelje domov s svojim avtom in naj se odpočije. Lenz je prekinil snimanje in je naročil šoferju Deanne Durbin, naj pripravi voz. Šofer pa je javil, da je v avtu nastal nenadoma defekt, katerega ne more takoj odpraviti. Lenz je dal Durbinovi avto podjetja na razpolago in se opravičeval, ker je ne utegne sam spremljati do doma. Tedaj se je oglasil režiserjev asistent Vaughn Paul: Če se miss Durbin ne počuti dobro, bi bil zelo srečen, če bi jo lahko odpeljal domov.

Režiser je mislil, da bo Durbinova zardela do ušes in ponudbo odklonila, toda zgodilo se je drugače. Deanna je rekla: Ne bi hotela gospoda Paula motiti.

Paul je znova zatrdil, da bi bil srečen, če bi miss Durbinovi lahko naredil uslugo.

Odpeljala sta se. Durbinova se je čudila, da je Paul vedel natančno, kje je treba voziti do doma. Med vožnjo je asistent spregovoril samo en stavek. Rekel je mladi igralki: V resnici ste videti starejši kot v filmih.

Boljšega komplimenta Durbinovi ni mogel narediti. Preden se je poslovil pred hišo, je asistent vzel iz žepa neki predmet in ga izročil Durbinovi ter obenem prostodušno priznal, da je to stvar dobil v motorju njenega avtomobila in da zaradi tega šofer ni mogel pognati motorja in svoje gospodarice odpeljati z njenim avtom domov.

Namesto ukora je asistent dobil dražesten smehljaj in nekaj besed, ki so zvenele iz ust mlade Deanne kakor zahvala. Asistent je bil tako ginjen, da ni zinil besedice več, temveč je skočil v avto in se odpeljal v studio.

Tako se je pričela prva ljubezenska idila Deanne Durbinove.

Režiser Lenz je kmalu izvohal to zadevščino svoje ljubljenke in je vse ukrenil, da ostane Durbinova na glasu, ki ga je uživala doslej. Paula je premestil v drug studio. Kljub temu sta se Paul in Durbinova sestajala na skrivnem toda kmalu so reporterji zvedeli o tej idili in so začel. Durbinovo preganjati z intervjuji. Pri delu v studiu Durbinova ni bila več tako prisotna kot nekdaj, režiser Lenz je opazil, da huša in postaja otožna ter muhasta. Mislil si je, da je asistent Vaughn vsega kriv. O tem je bil popolnoma prepričan po nekem dogodku, ki se je pripetil v studiu med snimanjem ljubezenskega prizora. Ko bi morala Durbinova izreči besede: Če bo kdo imenoval to moje poznanstvo lahko ljubimkanje, ga bom ubila!

Teh besed Durbinova ni mogla izreči, temveč so se ji vlile solze na lice. Režiser je vedel, zakaj Durbinova ni mogla govoriti. Zato je premestil asistenta Paula v še oddaljenejši studio. Dekle naj misli, da se ji je asistent izneveril. Paul pa je še utegnil Durbinovi poslati pismo in krasen prstan. V pismu je zapisal, da mora odpotovati in ji pošilja prstan, ki ga je nosila njegova mati. Dal ga ji je njegov oče, ko se je zaljubil v mater, ki je ljubila očeta, kakor on, Paul, ljubi njo, Deanno.

V studiu je bila Deanna čedalje slabša. Režiser Lenz je spoznal svojo zmoto. Na vrsto je prišla ljubavna scena, v kateri bi morala Durbinova poljubiti partnerja Byrnesa. A tega prizora režiser ni mogel dokončati, kajti Deanna se je uprla, češ da je nihče ne more prisiliti k filmskemu poljubu. Razburila se je tedaj in zbežala iz studia. Naslednji dan se je opravičila, med tem pa je Lenz poslal po Paula in mu poveril snimanje ljubavne scene z Durbinovo. Paul je kot režiser pokazal Deanni, kako mora igrati prizor. Stopil je k njej in jo prijel za roko in ji govoril: Brynes se vam takole približa in vas prime za roke in jih poljubi. Gledate ga s simpatijo in se mu smehljate, kajti prvič vas primer moški za roko in jo poljubi ter si želi poljuba od vas. Plaho dvignete oči proti njemu in mu sramežljivo dovolite, da vas poljubi.

Tedaj je Deanna plaho pogledala Paula in Paul jo je nalahko objel ter poljubil. Deanna je nato pošepnila Paulu: Prvič sem poljubila moškega in tako sem se bala, da ne boste vi tisti, ki bo dobil moj prvi poljub.

Vaughn Paul je zakričal: Vse je pripravljeno! Vrtmo! Brynes na oder! Ali ste pripravljeni miss Durbin?

Durbinova je odgovorila: Da, zdaj sem pripravljena!

Tako se je zgodilo, da je bila prvi ljubezenski prizor Deanne Durbin v filmu igran resnično v studiu s partnerjem Paulom Vaughom, ki mu je naklonila svoje srce.

Koča na Lisci dobi vodovod

Sevnica, 26. novembra

Pred kratkim je zasedal v hotelu »Triglav« v Sevnici širši odbor podružnice SPD Zidani most, kjer je načelnik društva g. Andrej Gostiša, šolski upravitelj v Loki pri Zidanem mostu po uvodnih formalnostih takoj prešel na svoje aktualno poročilo o gradnji vodovoda do koče na Lisci.

Lisca ima 947 m nadmorske višine. Težko bo speljati vodovod do take višine, še večji bodo pa stroški. Toda agilni odbor se ne boji ničesar! Z lastnimi prihranki je v ta namen prištedil že polovico denarja, ostalo pa se bo krilo s posojilom odnosno s podporami. Načelnik podružnice g. Gostiša ima že načrt, katerega so izdelali inženirji na banovini v Ljubljani. Voda se bo zajela pri Sv. Joštu, odkoder bodo speljane navzgor vodovodne cevi v dolžini 610 m. Pritisk 15.7 atmosfer na vodo bo na motorni pogon. Na vrhu Lisce se bo voda zajela v rezervoar, odkoder bodo speljane cevi v planinski dom. Vsa dela bodo veljala 60.000 din. Ker ima odbor že polovico denarja, bo treba poiskati za kritje stroškov samo še okrog 30.000 din.

Vsi člani pozdravljajo ta načrt, želeč da bi se čim prej uresničil. Baje začno graditi vodovod že spomladi in bo do maja odnosno junija že tekla voda iz vodovoda na Lisci. Če pomislimo, da pride vsako leto na Lisco samo okoli 3000 šolarjev in več tisoč ostalih turistov, je vodovod nujno potreben, stroški zanj pa se bodo krili že v kratkem času.

Agilnemu odboru podružnice SPD Zidani most, zlasti pa njenemu načelniku g. Gostiši Andreju, ki je zastavil vse sile za čimprejšnjo uresničenje tega načrta, izrekamo vso pohvalo in priznanje.

Tujsko prometno društvo v Kranju ostane

V kratkem naj bi se vršil sestanek za ustanovitev „Zveze gorenjskih tujsko-prometnih društev“

Kranj, 25 novembra

Snoči je bil občni zbor Tujskoprometnega društva, ki ga je vodil dolgoletni predsednik g. Miro Peterlin. Po uvodnih pozdravih zastopnikov vseh društev v Kranju, ki so zainteresirana na tujskem prometu in pozdravu zastopnika Zveze za tujski promet g. dr. Žižka je predsednik poročal o delu v pretečenem letu in naglašal zlasti potrebo po preusmeritvi propagande, ki je zaradi mednarodnih zapletljajev itak malo uspešna. Kranj z okolico bo moral biti vezan do nadaljnjega le na goste iz nevtralnih držav in seveda iz južnih delov države. Blagajnik g. Matevžič je poročal o stanju blagajne, ki izkazuje prebitek 3080 din. Skupni prejemki so znašali 123.059 din, izdatki pa 119.973 din.

Ker je bila na dnevnem redu občnega zbora tudi razprava o razpustitvi društva zaradi osnovanja občinskih turističnih odborov, ki bi naj imeli isto nalogo kot tujsko prometna društva, in ker bi bilo s tem onemogočeno delovanje oziroma bi bilo nesmiselno delo dveh društev z istim ciljem, v katerih bi bili isti ljudje, je tajnik g. Kožman čutil potrebo, da ob eventualnem razpustu prikaže delo Tujskoprometnega društva v času njegovega obstoja. Obširno je poročal in razčlenil delo, ki je bilo potrebno, da je društvo zainteresiralo merodajne kroge za važnost tujskega prometa in da so končno pristopili k smotrnejšemu delu in podporam za različne tujskoprometne naprave, ki so bile nujno potrebne za uspešen razvoj te panoge gospodarstva. Uspeh seveda ni izostal in potreba je primorala kljub vsem zaprekam da je Zveza za tujski promet uredila v Kranju poslovalnico »Putnika«, ki pa ji sedaj grozi zaradi zastanka v tujskem prometu, ukinitev. Pri obravnavi tajniškega poročila se je razvila mestoma ostra debata med odborniki društva in zastopnikom »Zveze za tujski promet«, ki je zastopal mnenje, da je poslovalnica »Putnika« pasivna in da je nesmiselno nadaljnje vzdrževanje. Odborniki pa so vztrajali pri svojih trditvah in zahtevali, da naj Zveza za tujski promet prepusti pisarno Tujskoprometnemu društvu v Kranju v izključno upravljanje.

Ker se je pri obravnavi o razpustu društva izkazalo, da bodoči občinski turistični odbor ne bo mogel voditi biljetarnice »Putnika«, se je soglasno sklenilo, naj prav zaradi prevzema potniške pisarne društvo še nadalje obstoja. V svrho lažjega dela in očitkov, da se v pogledu propagande največ stori za Gorenjsko, je več prisotnih delegatov društev in odbornikov Tujskoprometnega društva predlagalo, da naj se skliče sestanek, na katerem naj bi se proučila možnost ustanovitve zveze gorenjskih tujskoprometnih društev.

V novi odbor so bili izvoljeni gg. Miro Peterlin, Lieber, Matevžič, Gorjanc, Kožman, Korsič, dr. Šilar, dr. Megušar, Kern, za namestnike: gg. Pollak, Terčon, Koncilija, Kuhar, preglednika: gg. Berlak in Witzman. V debati za bodoče delo so se oglasili gg. dr. Šilar, Lieber, Slavec, Pollak in Kuhar, ki so svetovali bodočemu odboru, naj v svoj program bodočega dela prevzame tudi proučitev zgradbe moderne ceste na Šmarjetno goro, nadalje priredjanje razstav naše industrije, trgovine in obrti, poleg tega pa tudi raznih kulturnih in sličnih prireditev.

Molierov »George Dandin«

Avtobiografska in socialno politična satira je občinstvo dobro zabavala

Ljubljana, 27. novembra

Repertoar naše drame prinaša po vrsti klasična dela, ki dajejo igralcem s svojim slogom, dikcijo, karakterizacijo in izražanjem svojske dobe v tipičnem okolju prav posebno težkih nalog. Tudi uprizoritev Molièrovega »Georga Dandina« je taka težka naloga. Lotil se je je režiser dr. B. Kreft, ki je z resno poglobljenostjo v to že znano tragikomično komedijo ustvaril zelo zanimivo predstavo s pomočjo igralcev, ki so se z vidno vnemo oklenil vlog ostre stilizacije.

Vsebinsko ne prinaša komedija nič novega in posebno močnega, saj poznamo že brezkončno vrsto komedij iz zakonskega življenja, v katerem nastopajo v znanem trikotu slabotni in zato smešni zakonski mož, prebrisana zakonolomna žena ter njen ljubimec v različnih variacijah značajev in bolj ali manj idealiziranih stremljenjih. Toda če gledamo »Georga Dandina«, tragikomedijo bogatega, dobrodušnega, hkratu tepčasto slabotnega zakonca brez energije in moške časti, z vidika Molierove avtobiografije in zlasti še kot izraz prikrito, a obenem jasno izražene Molierove mržnje proti takratnemu privilegiranemu plemstvu, nam postane igra kot socialnopolitična satira in literarna izpoved dramatikove osebne zakonske nesreče zelo zanimiva in ob vsem bogastvu komičnih situacij pretresljivo bridka odrska umetnina.

Literarni zgodovinarji pripovedujejo, da je bil Moliere velik poznavalec vseh vrst žensk. In vendar se je oženil tako neumno nerodno, kakor najbolj naiven začetnik v ljubezni. Šele štirideset letnik je vzel za ženo šestnajstletno igralko Armando Bejart, hčerko ali sestro igralke Madéleine, s katero je živel dolgo let. Ob strani ničerne in lahkomiselne, baje prav razuzdane Armande je preživel vse grenkobe, ponižanja in viharje, ki jih prinaša nesrečen zakon. Vedno iznova prevarani Moliere pa je v svoji zaljubljenosti vedno iznova odpuščal, oproščal in se spravljal. On, slaven, visoko izobražen, duhovit in vpliven pesnik, ona lepa, plitka, a predrzno nesramna igralka tretje vrste. Silno je trpel zaradi nje in izmučeno srce mu je končno otrpnilo.

Prav to razmerje je izrazil Moliere s svojim Dandinom in z Angeliko, Dandinovo ženo. Izrazil ga je ljudem za šalo in na smeh plitke publike, ki ne čuti, kako se joka pajac, in v osebah tasta in tašče, dveh nadutih, parasitskih plemenitaških tipov Molierove dobe, je izrazil Moliere ves svoj gnev proti nemorali, a vzvišeno domišljavi aristokraciji ki je izzivala maščevanje. Pravično izravnanje med stanovi je prinesla šele velika krvava francoska revolucija, ki je pomedla temeljito s Clitandri in Sotenvilli. Tako slišimo v tej komediji med smehom in šalami oddaljen grom, ki obeta neogiben vihar s strelami in povodnjo, da očisti ozračje in odnese nesnago ter prinese človeštvu svobodo in enakopravnost.

Predstava je bila odlična. Scenograf ing. Franz je ustvaril zopet za vsa tri kratka dejanja duhovite okvirne dekoracije, režiser pa poskrbel za lahkotno nagel tempo vse uprizoritve, stilno pravilno obleko ter precizno vedenje, klanjanje in za dobo značilno spakovanje. V poudarek razlike med aristokracijo in plebejstvom je vedenje Dandina ter treh služabnikov naravno in prepričano.

Daneš je ustvaril z Dandinom simpatično osebnost čim večje verjetnosti ter jo po vsi možnosti psihološki izražal z ginljivo mimiko, dikcijo in gestikulacijo. To je bila komika, ki je trgala srce. Mira Danilova je bila v igri in po zunanjosti po vseh svojih šarmantnih kretnjah in koketerijah izvrstna Angelika, tip lahkomiselne in predrzne nezvestnice. Lipah in Nablocka sta bila stilna tast in tašča, kakor tudi Gregorin kot elegantni ljubimec in Gabrijelčičeva kot poredna in drzna sobarica. Same dobro premišljene in tipično ostro izvajane kreacije.

Kot omejen in blebetav sluga Lobin je imel mnogo ljubeznive komike Sancin in zaspanega hlapca je doživljal Brezigar.

Vse v vsem zelo zadovoljiva, na zunaj teatralna, igralski tehnično skrbno pripravljena, a bolj miselna, ostro tendenčna kakor toplo čustvena in sodobnemu našemu razpoloženju ustrezajoča predstava. Publika pa se je zabavala in vneto ploskala.

Fr. G.

Iz Sevnice

— Podružnica SPD Zidani most položi venec pri odkritju spomenika kralju Aleksandru. Sevničani bodo na državni praznik zedinjenja 1. decembra odkrili kralju mučeniku spomenik. Pri tej priliki bo podružnica SPD Zidani most položila pred spomenik krasen venec in se tako oddolžila spominu kralja kot ljubitelja naših planin.

Iz Laškega

— Zborovanje učiteljev. Sresko učiteljsko društvo JUU Laško vabi svoje člane na zborovanje ki bo v četrtek 7. decembra ob pol desetih v ljudski šoli v Laškem. — Dnevni red: 1. Nadaljevanje občnega zbora a blagajniško poročilo b poročilo revizorjev c določitev članarine in proračun za leto 1939-40. 2. Situacijsko poročilo. 3. Predavanja g. Kimovca o delu učiteljskega pokreta v zvezi z učiteljskim delovnim sporedom. 4. Delovni spored učiteljskih zborovanj. 5. Slučajnosti. Zborovanje bo v Laškem, ker je odbor vpošteval upravičene želje onih učiteljev, ki nimajo dobrih prometnih zvez.

Iz Mirne

— Ljubljanski gasilci v gosteh. V nedeljo 19. t. m. nas je posetila gasilska četa Ljubljana-Barje. V našem Sokolskem domu so pred polno dvorano uprizorili Golarjevo »Vdovo Roblinko«. Belentač in vdova sta podala svoji vlogi prav dobro. Rožman v Janez je bil prav tipičen Gorenjec. Tudi ostale vloge so bile dobro podane. Barjani so pod vodstvom marljivega predsednika čete Urbinca že v drugič na našem odru. Upamo da bodo še večkrat. [illegible] tiki še bolj utrjeni. se pripravljamo tudi Mirenčani na gostovanje pri [illegible] pod vodstvom naše marljive tajnice-blagajničarke sestre Slave Benedičič-Lunačkove. Želeli bi, da bi šlo tudi ostalo članstvo posebno pa nekateri člani uprave, v delu po zgledu sestre Slave. Vsem, ki so pripomogli da je bila dvorana 19. t. m. polno zasedena, iskrena hvala in še drugič!

Prvi šolski nadzornik z izpitom

Zidani most, 26. novembra

Te dni je bil imenovan za sreskega šolskega nadzornika za srez Laško g. Ernest Vranc, učitelj v Studencih pri Mariboru. G. Vranc je prvi slovenski šolski nadzornik, ki je napravil lani v Beogradu nadzorniški izpit z odličnim uspehom.

G. Vranca poznamo kot odličnega slovenskega šolnika-praktika in pedagoškega pisatelja, ki si je pridobil nevenljivih zaslug za slovensko šolstvo. Kot prvoboritelj šolskega pouka je znan vsemu učiteljstvu v dravski banovini. Njegova predavanja v raznih učiteljskih društvih širom Slovenije in pedagoških tečajih v Mariboru so vzbudila povsod veliko zanimanje. Njegove kle ne misli v raznih pedagoških knjigah in revijah so povsod padle na rodovitna tla. Po odstopu oblastnega šolskega nadzornika v pokoju g. Matije Senkoviča je prevzel tudi uredništvo »Popotnika«.

Učiteljstvo toplo pozdravlja imenovanje g. Vranca za šolskega nadzornika in mu izreka svoje prisrčne čestitke.

Iz Radeč

— Iz mrzlih valov Sopote ju je rešil. Te dni se je pri papirnici na Starem dvoru pripetila nesreča, katere žrtev bi kmalu postala šolarja Vinko in Marija Mejaš. Vinko je peljal svojo sestrico na kolesu proti papirnici. Ker se deklica ni znala voziti, je pretrdo držala za vodilo, in Vinko ni mogel zaviti s kolesom od Sopote, ki teče vštric ceste. Posledice niso izostale. S kolesom vred sta padla v potok, ki je na tem kraju precej globok. Že sta se jela potapljati v mrzli vodi ko je na srečo prišel mimo g. Svet, uslužben v papirnici. Brez pomišljanja je skočil v Sopoto in najprej rešil dečka, nato pa še deklico. Kolo pa je medtem zanesla voda kakih 100 do 200 m daleč, in prestregli so ga šele blizu papirnice. G. Svet zasluži za svojo požrtvovalnost vso pohvalo in priznanje.

— Sokol proslavi narodni praznik. Radeško sokolsko društvo proslavi praznik državnega in narodnega zedinjenja 1. decembra ob 20. Na sporedu je telovadna akademija, kjer bo sodeloval tudi domači jazz band.

Z Zidanega mosta

— Šolski upravitelj v Podkraju je položil diferencialni izpit. V Podkraju poučuje že dolgo vrsto let šolski upravitelj g. Mirko Skalin, doma iz Italije in je bil na šoli nastavljen zaradi tega kot dnevničar. Sedaj so mu oblasti dovolile, da je položil diferencialni izpit v Ljubljani, na katerega je čakal več let. Tako bo nastavljen kot pravi učitelj, kar vs, prav toplo pozdravljamo.

— Pomanjkanje učnih moči na Zidanem mostu in v Loki. Na naši ljudski šoli že dolgo primanjkuje po več učnih moči. Že v lanskem šolskem letu, ko je upravljal šolo še g. Franc Musar, je vse leto manjkala ena učna moč, ker je bila premeščena; medtem pa sta dve dalje časa bili na bolniškem dopustu. Letošnje leto smo dobili novega upravitelja in še dve učiteljici, primanjkuje pa še vedno dve moči. Tu bi bilo potrebno, da bi oblasti nastavile enega učitelja, ki bi imel lepo, veliko samsko sobo. Prizadeti starši prosimo šolsko oblasti, da ugodi naši upravičeni želji. Po upokojitvi učitelja g. Cirila Vrtovca je nastala na loški šoli vrzel. Otroke dveh razredov poučuje ena sama učna moč, ki težko opravlja svojo dolžnost pri tolikem številu otrok. Tudi za loško šolo prosimo, da nam oblasti pošljejo novega učitelja.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Ker Vladyka: 37

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

— Da vem vse. In da prosim, da bi nastala edina posledica naših pogajanj: svetloba. Na drugo posledico naših pogajanj ne pristanem. Če mi hočeta oba pomagati, bom vama hvaležen. S tem bosta pomagala vsemu svetu. Če pa nočeta, začnem sam. To je vse, kar sem hotel reči.

Zavladala je tišina.

Heran je pozdravil v štiri prazne, gluhe stene in odšel.

30.

— Najina igra je izgubljena, — lete naenkrat njene besede skozi neprodorno temo naravnost, kakor kijunači nad poseko. In Paulus, ki je stal dotlej deset korakov od kraja, kjer je Heran izgovoril svoje obdolžitve, se zdrami pod vtisom teh besed iz svoje otopelosti.

— Morda jo res izgubljava, milostiva. Izgubljati je težko, toda izgubiti je še težje. Ni še konec, sedaj morava še bolj napeti sile, da zmagava. Treba je najprej pojasniti položaj, ki lahko nastane, da ne bova presenečena.

— Recimo, da bo čim prej zopet svetlo, da se čez nekaj dni moj mož vrne in da zve vse, kar se je zgodilo med nama.

— Tega je preveč in to so najhujše domneve. Ne, tudi če bi se vse to zgodilo, se morava sama prijeti za roke in oditi nekam daleč od tod. Poiskati si morava otok blaženosti, čeprav kje daleč v samoti ali v najživahnejši ulici velemesta, vsekako pa tam, kjer bova sama, kjer bova živela samo zase...

— Ali pa lahko odideva, še preden se vrne.

— Prvo, kar nama zapira pot, je Heranovo vprašanje, ki ga ne moreva pustiti tu, da bi obležalo kakor nagrizeno jabolko. Ali naj mu pripomoreva k svetlobi ali pa naj mu to preprečiva?

— Tema nama ne more škodovati, niti koristiti; če more koristiti mojemu možu, tega ne vem. On jo je povzročil. To je njegova stvar.

Zdenka je govorila o svojem možu že tako, kakor da ji je povsem tuj. K temu je seveda mnogo pripomoglo Heranovo odkritje. Sam ji je pokazal pot, s katere se ni mogla prav vrniti, pa naj je vest še tako protestirala.

— Sem tudi za to, da prepustiva stvari njihovemu naravnemu razvoju. Če hoče Heran skrbeti za ves svet, mu želim obilo sreče. Zdaj je težko določiti, kaj je koristno in kaj škodljivo. Prevzela me ni niti modrost niti slavohlepje, da bi odločal.

— Sicer pa povem isto Heranu. Ni treba, da bi imel v tej igri zadnjo besedo.

Zapel je brezžični telefon.

— Tu Heran...

— Havlova. Gospod inženir, sklenila sem, da ne prevzamem odgovornosti za zlo, ki bi zadelo človeštvo, če bi nastala zopet svetloba. Če ste dovolj prepričani o koristnosti svojega predloga, prosim... Ne bom vam pomagala, pa tudi ovirala vas ne bom.

— Hvala vam za laskavo dovoljenje... — je zazvenelo ostro v slušalki in samo še ironičen udarec odloženega telefona je postavil pomembno piko za temi besedami.

Heran je ostal naenkrat sam v pusti pustinji. Težko je biti sam, toda zagrizel se je željno in divje v ta užitek.

Kako se je spremenil...

Prej dobrodušen očka, ki so mu skrbno zavihani brki kazali vso njegovo skromnost, skoraj otroško dobrodušnost, s katero se je znal približati mali Evici kakor enakopraven enakopravnemu — zdaj pa mož, ptica roparica z ostrimi, zakrivljenimi kremplji. Njegov molk se je iz zadrege in plahosti izpremenil v krčevito trmo in tajinstveno sovraštvo.

Pred njegovimi očmi se je režal edini cilj:

Skrivnosten, tajinstven aparat, genijalen sistem koleščkov, žic in ročajev, največje upanje Havlovega življenja in prokleti krik, ki je pomenil uničenje sveta.

To kovinasto prikazen je treba uničiti.

Heran v duhu razmišlja in obuja spomine, kakšna je vsa ta naprava in kakšen bo boj proti nji.

Največja ovira je bila v tem, da prav za prav nihče ni mogel vedeti nič točnega. Havel je svoje nevarne izume skrival in ljudje okrog njega so bili toliko značajni, da doslej še niso stikali za njegovimi skrivnostmi.

Razen tega je bil oscilator skrit v bloku, ki so bile njegove stene narejene skoraj iz neuničljivega durala. Debelina sten je že vnaprej izključevala vsak napad od te strani. V blok vodečih vrat je bilo sedem, bila so masivna in močna, vsa iz debelih kovinastih plošč in Heranovi zobje bi jim ne mogli do živega.

Ko je Heran dobro pretehtal svoj položaj, je prišel do spoznanja, da nima in da ne more dobiti toliko razstreliva, da bi si z njim priboril dostop v blok, kaj šele da bi uničil ves blok. Od tod nikakor ni mogel začeti napada.

Morda bi se dalo začeti pri gonilni sili, ki je poganjala ta satanski aparat. Strojnica je bila tudi skrivnost. Več let je bila že zaklenjena, nihče ni mogel tja in večinoma je bila delo Havlovih rok. Za nekatere stvari je pa vendarle rabil pomočnike in zato si bo Heran preskrbel podrobnosti od zastarelih in napol pozabljenih možganskih brazd. Toda to delo je mnogo težje, nego na podesponirani fotografski plošči.

Havlova produkcijska sila je bila avtomatična in slonela je na njegovem izumu solnčnega kompasa. Heran se je spominjal ogromne dvorane, nagnjene poševno proti ravnini ekliptike; njena podolžna os je vodila skozi glavno vreteno, debela, okorna in mračna liki trup neskončno stare ladje. Kakih trideset ramen se izteza na eno stran. Heran more samo ugibati, kakšni so konci ramen. Sluti, da mora biti na njih pritrjena Havlova solnčna gmota v obliki velikih hrušk; gmota, ki jo je odkril Havel in ki je bila njena lastnost v tem, da jo je s strašno silo privlačevalo solnce.

Takrat je moralo biti vreteno zavarovano z nepremagljivo silo v eni legi in Havel sam je montiral solnčno gmoto, kapljico za kapljico, dokler se je ni nabralo dovolj, potem je pa pognal vreteno. In od takrat se suče vreteno za solncem, trideset ramen neprestano sledi njegovi poti liki glava solnčnice. Enkrat na dan okrog in okrog, toda s strašno silo, ki strahotno vpliva na Heranovo glavo. Z normalnimi sredstvi se ne da ustaviti.

Na kraju samem se bo dal položaj najbolje pretehtati. Heran se končno odloči.

Urejuje Josip Zupančič // Za „Narodno tiskarno“ Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani